

Техничка поддршка на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата. Проектот е финансиран од Европската унија.

Република Македонија
Влада на Република Македонија

2012–2017

СТРАТЕГИЈА ЗА СОРАБОТКА НА ВЛАДАТА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на публикацијата е единствена одговорност на ГОПА (GOPA Worldwide Consultants) и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.

Република Македонија
Влада на Република Македонија

2012–2017

СТРАТЕГИЈА ЗА СОРАБОТКА НА ВЛАДАТА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР

Скопје, 16 јуни 2012

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека
"Св. Климент Охридски", Скопје

342.51.072.2:061.2(497.7)"2012/17"

СТРАТЕГИЈА за соработка на Владата со граѓанскиот сектор :
2012-2017. - Скопје : Влада на Република Македонија, 2012. - 110 стр.
: табели ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Библиографија: стр. 72-75

Содржи и: Акциски план за спроведување на стратегијата
за соработка на Владата со граѓанскиот сектор

ISBN 978-608-65386-1-3

а) Македонија - Влада - Соработка -
Невладини организации - 2012-2017
COBISS.MK-ID 91845642

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД	8
II. СОРАБОТКА - ДОСЕГАШЕН НАПРЕДОК	12
ПОСТОЈНА ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И ПРАКТИКИ.....	13
ОСВРТ НА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА СТРАТЕГИЈАТА 2007-2011	15
III. СОСТОЈБА НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	20
КАРАКТЕРИСТИКИ НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР	21
НАДВОРЕШНА ОКОЛИНА.....	25
IV. ВРЕДНОСТИ И ПРИНЦИПИ ВРЗ КОИ СЕ ТЕМЕЛИ СОРАБОТКАТА.....	40
V. СТРАТЕГИСКА РАМКА НА СТРАТЕГИЈАТА	44
ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЈАТА 2012-2017	45
СУБЈЕКТИ НА СТРАТЕГИЈАТА	46
СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ СПОРЕД ПРИОРИТЕТИТЕ	47
VI. СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА.....	62
ВРЕМЕНСКА РАМКА	63
СУБЈЕКТИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА	63
ПОВРЗУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА СО ДРУГИТЕ СТРАТЕГИСКИ ДОКУМЕНТИ И ЗАЛОЖБИ НА ВЛАДАТА.....	63
ФИНАНСИСКИ РЕСУРСИ.....	65
VII. РАМКА ЗА СЛЕДЕЊЕ И РЕВИЗИЈА	68
КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	72

„Владаџа на Република Македонија цврсто верува дека оџвореноста и граѓанско-џо вклучување играат значителна улога во џоџџикнување на оџчејноста, џромовирање на иновативноста и развојот и џодобрување на џерформансиџе (...).

Во џоследниџе неколку години Владаџа на Република Македонија џрезема голем број реформи со цел да го џодобри доброџо владеење, да го забрза економскиот развој, да ги осџособи граѓаниџе. Во оваа насока дозволеџе ми да исџакнам неколку досџигнувања (...)
усвојувањеџо на Сџраџегијаџа на Владаџа за соработка со граѓанскиот секџор.“¹

---

1 Писмо од министерот за надворешни работи на Владата на Република Македонија по повод пристапувањето на Република Македонија кон иницијативата „Отворено владино партнерство“, септември 2011 година.

I. ВОВЕД

Во 2007 година Владата на Република Македонија ја усвои првата Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор и Акцискиот план 2007-2011. Во неа Владата ја истакна важноста на граѓанскиот сектор во општеството, ги постави основите на нејзината соработка со граѓанските организации и се зазема систематски да ги зајакне основните услови за побрз и поефикасен развој на секторот. Стратегијата се однесува на соработката со здруженијата и фондациите, како дел од поширокиот граѓански сектор, со цел да се обезбеди инклузивен процес и учество на граѓанскиот сектор во крерањето на политиките. Во периодот по усвојување на Стратегијата беа преземени низа активности со цел да се спроведат целите и мерките и да се зајакне секторот. По примерот на оваа Стратегија, беа донесени и посебни стратегии и документи во кои институциите на државно и на локално ниво се заложиле да развијат одредени области значајни за работата на граѓанскиот сектор и да ги вклучат граѓанските организации во меѓусекторски иницијативи².

Со усвојување на стратегија, како институционален механизам за соработка помеѓу владите и граѓанскиот сектор, Владата на Република Македонија ги следи европските и светски трендови во оваа област. Во текот на 2007 година, Владата се приклучи на првиот бран држави во Европа кои донесоа слични документи, следејќи ги примерите на Хрватска, Естонија, Унгарија, Летонија, Велика Британија. Од тогаш до сега, повеќе земји од Централна и од Источна Европа, како и од Балканот започнаа иницијативи за донесување стратески документ кој ќе ги постави основите на соработката и ќе го гарантира учеството на граѓаните и граѓанските организации во општествените процеси.

Владата на Република Македонија продолжува да го цени придонесот на граѓанскиот сектор и неговата значајна улога во развојот на општеството, поттикнувањето на плурализмот, толеранцијата и развојот на демократијата. Во таа насока, Владата ја усвојува **Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор 2012-2017** имајќи ги предвид досега постигнатите резултати, но и разработувајќи рамка за идни активности кои ќе овозможат понатамошно зајакнување и развој на соработката со граѓанскиот сектор.

Усвојувањето на Стратегијата е во согласност со *Националната стратегија за иницијатива на Република Македонија во Европската*

---

² На пример, Стратегијата за развој и промовирање на волонтерството на Владата на Република Македонија (2010), Стратегијата на Град Скопје за соработка со граѓанските организации (2007).

Унија³. Во Националната стратегија, Владата го истакна степенот на остварување на соработката и партнерството меѓу Владата и граѓанскиот сектор како значаен фактор во процесот на вкупните реформи во државата. Истовремено ја изрази заложбата на Владата да го развие секторот и да се зајакне заемната доверба. Понатаму, во *Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија - ревизија 2011*, Владата се заложи да го поддржува учеството на граѓанскиот сектор во донесување на одлуки и во обезбедување на социјалните услуги, да работи на понатамошен развој на граѓанскиот сектор особено во руралните средини, како и да ја спроведе новата стратегија за соработка со граѓанските организации.

Во *Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија - ревизија 2012*, Владата истакна дека „учеството на граѓанскиот сектор во процесот на донесување одлуки и инаку ќе се поддржува преку имплементација на Стратегијата за соработка со граѓанскиот сектор.“

Стратегијата вградува принципи содржани во Лисабонскиот договор⁴ и во други документи на Европската Унија и Советот на Европа кои се однесуваат на граѓанските организации и учеството на граѓаните во демократските процеси.⁵

---

3 2004 година, www.sobranie.mk/WBStorage/Files/Nacionalna_strategija%2006.09.04.PDF

4 Види член 10 и 11 од Договорот потпишан во 2007 година, стапил на сила од 2009 година.

5 Резолуција на Европскиот парламент за Перспективите за развивање граѓански дијалог според Лисабонскиот договор, P6_TA(2009)0007, 13 јануари 2009 година; Европска комисија: Бела книга за европско владеење, COM(2001) 428, 24 јули 2001 година; Европска комисија Комуникација, *Европа 2020 Стратегија за иамешен, одржлив и инклузивен развој следната деценија*, COM(2010)2020, 2010, Совет на Европа, Препорака Rec(2001)19 на Комитетот на министри на земјите-членки за учеството на жителите во локалниот јавен живот, 6 декември 2001 година, и други.

II. СОРАБОТКА – ДОСЕГАШЕН НАПРЕДОК

ПОСТОЈНА ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И ПРАКТИКИ

Со Иницијативата за формирање на Одделението за соработка со невладините организации,⁶ која Владата ја усвои во ноември 2004 година, експлицитно се искажува нејзината волја да изгради односи на доверба и соработка помеѓу неа и секторот. Со оваа иницијатива Република Македонија беше меѓу првите земји во регионот која воспостави посебно одделение чија функција е да ја гради и развива соработката со граѓанскиот сектор.

Во функција на наведените определби во Иницијатата, Одделението за соработка со невладините организации функционира во Секторот за анализа на политиките и координацијата при Генералниот секретаријат на Владата на Република Македонија. Една од основните улоги на Одделението е да биде заедничка точка за контакт за размена на информации и соработка, да ги координира активностите за соработка и да известува и предлага мерки за подобрување на соработката.

Одделението учествуваше во донесување на Стратегијата од 2007 година и редовно подготвува годишни извештаи до Владата за нејзиното спроведување. Одделението организира средби со граѓанските организации, фокус-групи за разговор по одредени извештаи, програми и планови, а исто така, учествува и на настани организирани од секторот. Започнувајќи од 2007 година беа организирани бројни обуки и студиски посети со цел да се зајакнат капацитетите на вработените на Одделението.

Со донесување на Законот за здруженија и фондации и кодексите за финансирање и за учество во креирање на политиките, на Одделението за соработка со невладини организации му се доделени значајни функции со цел овие документи ефикасно да се спроведат. *Кодексот на добри практики за финансиска поддршка на здруженија на граѓани и фондации од Буџетот на Република Македонија* го обврзува Одделението да објавува јавни повици за финансирање од Буџетот на Република Македонија и еднаш годишно да ја известува Владата за користењето на распределените средства, како и за постигнатите резултати од поддржаните активности на организациите.

⁶ Иницијатива за формирање на Одделението за соработка на Владата со невладиниот сектор во Република Македонија, ноември 2004 година.

Во согласност со Кодексот на добри практики за учесници во граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики Одделението за соработка со невладини организации на својата веб-страница објавува предлози од организациите, дава повратни информации по добиените предлози, подготвува извештаи за консултациите по добиени мислења од органи на државна управа, објавува повик за придонес во подготвување на годишната Програма за работа на Владата, го следи спроведувањето на кодексот и секои две години доставува извештај за спроведувањето и препораки за подобрување на истиот. Одделението исто така почна да објавува информации за консултации во соработка со надлежни органи, во согласност со информациите добиени од тие органи, што најде на позитивна оценка од страна на невладините организации.

Одделението за соработка со невладини организации воспостави *интерна (функционална) мрежа на државни службеници во министерствата одговорни за соработка со граѓанскиот сектор*, а беа усвоени и препораки за соработка на Одделението со одговорните државни службеници кои се номинирани од министерствата, а задолжени за соработка со граѓанскиот сектор. За подобра координација, Одделението периодично организира состаноци со одговорните државни службеници во министерствата и врши редовна комуникација и заемно информирање во насока на успешна имплементација на Стратегијата.

Сите министерства номинираа лица за контакт за соработка со граѓанските организации коишто се поврзани во меѓуинституционална мрежа координирана од страна на Одделението за соработка со невладините организации. Соработката помеѓу министерствата и граѓанските организации се остварува преку следниве форми:

- ▶ консултации при донесување на политики и закони;
- ▶ вклучување на претставници на граѓанскиот сектор во работни групи, работни и слични тела основани од министерството;
- ▶ изработка и спроведување на заеднички проекти финансирани од министерствата, кофинансирани од организациите, или финансирани од други донатори;
- ▶ директно финансирање на активности на организациите;
- ▶ давање овластувања на организациите да преземаат одредени активности;
- ▶ информативни настани;
- ▶ вклучување на организации во регионални и меѓународни иницијативи.

Одделението има своја веб-страница www.nvosorabotka.gov.mk, која служи како централна страна за информации и координација, каде

може да се најдат информации за состојбите на граѓанскиот сектор, соработка со други органи, повици и огласи од интерес на секторот, активности на актерите, но исто така, оваа страница придонесува и кон зголемување на консултативниот процес со здруженијата и фондациите при изготвување закони и креирање политики.

ОСВРТ НА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА СТРАТЕГИЈАТА 2007-2011

Првата Стратегија за соработка на Владата со граѓанските организации беше усвоена во јануари 2007 година, заедно со Акцискиот план во кој беа разработени специфичните мерки и активности за спроведување на целите на Стратегијата. Генералниот секретаријат - Одделението за соработка со невладини организации имаше главна улога да го координира и следи спроведувањето на Стратегијата и да ја известува Владата за текот на активностите. Ресорните министерства и другите органи на државната управа според областа на дејствување, беа одговорни за спроведување на одделни мерки и активности.

Спроведувањето на Стратегијата 2007-2011 се следеше преку неколку месечни известувања од страна на министерствата и годишни извештаи кои ги изготвува Одделението за соработка со невладини организации.⁷ Во декември 2010 година беше подготвен и сумарен извештај за спроведувањето на Стратегијата, како и извештај за механизмот за координација на органите на државната управа одговорни за спроведување на Стратегијата.⁸

Стратегијата од 2007 година имаше поставено седум цели за кои беа предвидени конкретни мерки и активности во Акцискиот план што беше усвоен со неа: (1) надградување на правната рамка; (2) учеството на граѓанскиот сектор во креирањето на политиките; (3) остварување меѓуинституционална соработка; (4) остварување меѓусекторска соработка; (5) вклученост на граѓанскиот сектор во процесот на интеграција во Европската Унија; (6) создавање поповолни услови за

7 Извештаите се достапни на веб-страницата www.nvosorabotka.gov.mk

8 Извештај за прогресот на спроведувањето на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор (2007-2011) за периодот јануари 2007–декември 2010 година, Емина Нурединоска, 2010 и Воспоставување на ефикасен координативен механизам со другите владини институции релевантни за спроведување на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор, Никица Кусеникова, 2010. Извештаите беа подготвени во рамките на проектот „Техничка поддршка на Генералниот секретаријат-Сектор за анализа на политиките и координација“ поддржан и раководен од Делегацијата на Европската Унија во Скопје.

финансиска одржливост на граѓанскиот сектор и (7) постојан развој на граѓанскиот сектор.

Горенаведените документи за спроведување на мерките од Стратегијата ги истакнаа следниве *генерални заклучоци* за начинот на спроведување на документот:

- ▶ Стратегијата, генерално, се спроведува успешно, со различен степен на реализација на активностите.
- ▶ Одредени органи на државната управа ги усогласуваат своите програми со мерките од Стратегијата.
- ▶ Надградбата на правната рамка и донесените неколку закони на партиципативен начин се клучните достигнувања.
- ▶ Можност за подобрување на вклученоста во креирањето на политиките и потреба од подобрен развој на граѓанскиот сектор во руралните средини.
- ▶ Можност за подобрување на спроведувањето на мерките кои целат да ја подобрат финансиската одржливост на граѓанскиот сектор.

Како најважни *специфични резултати* се истакнати следниве:

- ▶ Донесен е Законот за здруженија и фондации во 2010 година и подзаконските акти за негово спроведување. Законот е основен документ кој го регулира правото на здружување и работата на граѓанските организации. Законот е усогласен со Европската конвенција за човекови права и се стреми да ја подобри финансиската состојба на организациите.
- ▶ Воведени се измени во правниот систем со цел да се обезбеди достапност на предлог-законите на веб-страниците на министерствата кои ги подготвуваат тие предлози и на Единствениот национален електронски регистар на прописи (ЕНЕР).
- ▶ Назначени се одговорни лица за соработка со граѓанските организации во ресорните министерства и развиен е систем за размена на информации и консултации.
- ▶ Вклучени се граѓанските организации во меѓусекторски советодавни тела и спроведување заеднички проекти, како што е на пример, Заедничкиот консултативен комитет (ЗКК) на граѓанското општество на ЕУ и Република Македонија и Националното координативно тело за општествена одговорност на претпријатијата.

- ▶ Вклучени се претставници од граѓанските организации во работните тела кои се формираат со цел да се следат оперативните програми од ИПА, како и нивното консултирање за проектните фишеа.
- ▶ Усвоен е Кодексот за добри практики за финансиска поддршка на здруженијата на граѓани и фондации во 2007.
- ▶ Усвоен е Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики во 2011.
- ▶ Донесени се Законот за волонтерство во 2007 и Стратегија за промовирање и развој на волонтерството во 2010 година.

Како области и мерки кои треба *особено да се развиваат* во иднина, меѓу другите, се истакнати и следниве:

- ▶ проактивно вклучување на граѓанските организации во процесите на донесување одлуки и европските интеграции, особено во подготовката и усогласувањето на националните развојни планови, оперативни програми и други стратегиски документи;
- ▶ подобрување на финансиската одржливост на граѓанските организации, особено преку остварување на мерките во Стратегијата предвидени во оваа област (буџетско финансирање, финансирање од лотарии, филантропија);
- ▶ унапредување на вклученоста на граѓанските организации во спроведување на активностите на органите на државната управа во согласност со нивниот ресор и учество во процесите на креирање политики и донесување одлуки;
- ▶ пренесување јавни овластувања на граѓанските организации и развивање јавни-приватни партнерства, како можност за унапредување и јакнење на соработката.

Во согласност со досегашното искуство во спроведување на Стратегијата и мерките во неа, меѓу другите, се истакнуваат и следниве *генерални препораки*:

- ▶ Реализирање на мерките коишто имаат последователен ефект за реализација на другите мерки предвидени со Стратегијата (на пример, зајакнување на капацитетите на владините службеници, воведување мерки за објавување на предлог-закони на веб-страници).
- ▶ Зајакнување на улогата и капацитетите на Одделението за соработка со невладините организации.

- ▶ Подобрување на механизмот за комуникација и координација меѓу одговорните државни службеници за спроведување на Стратегијата и размена на информации и консултации поврзани со постојните активности, како и координација при планирањето.
- ▶ Обезбедување буџет за спроведување на Стратегијата и другите програмски активности на Одделението.
- ▶ Воспоставување советодавно тело за унапредување на соработката, дијалогот и поттикнување на развојот на граѓанскиот сектор во Република Македонија.

III. СОСТОЈБА НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Зачетоците на граѓанското општество во Македонија се појавуваат уште од периодот на националната преродба (крајот на XIX, почеток на XX век), но својот подем овој сектор го добива по осамостојувањето на државата во 1991 година и особено по донесувањето на првиот Закон за здруженија на граѓани и фондации во 1998 година, кога организациите можеа да се регистрираат како независни субјекти за различни видови активности.

Литературните и културните кружоци од крајот на XIX и почетокот на XX век, добротворните здруженија кои функционираше пред Втората светска војна и бројните секторски општествени организации (од 1945 година) ја обезбедуваа основата за појава на културни, спортски и професионални организации. Во тој период функционираа општествени организации, асоцијации и здруженија, како што се Црвениот крст на Македонија, Организацијата на жените, Сојузот на синдикатите, Стопанската комора и различни интересни групи. Во периодот на транзицијата голем број граѓански организации беа основани со цел да дадат одговор на тогаш актуелните општествени потреби, а во текот на 90-тите нивниот број значително се зголеми и нивната улога стана особено значајна за развојот на општеството, поврзување со иницијативи во други земји и хумантирани активности во кризни состојби.⁹

Во последниве неколку години бројот на организациите бележи значителен пораст - до 2010 година во Република Македонија беа регистрирани 11.457 здруженија и фондации. Во согласност со новиот Закон за здруженија и фондации, кој беше донесен во 2010 година, организациите требаше да се пререгистрираат; а бројот на пререгистрирани организации до март 2012 година, изнесуваше 3. 732.

КАРАКТЕРИСТИКИ НА ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР

Во последнава година беа направени неколку анализи на состојбата на граѓанскиот сектор со цел да се утврдат приоритети за програми на разни донатори во функција на понатамошен развој на секторот¹⁰

9 За повеќе информации види: Долг пат до поголем граѓански ангажман - аналитички извештај, ЦИВИКУС: Индекс на граѓанското општество во Република Македонија, изготвен од Македонскиот центар за меѓународна соработка (2011)

10 За изработка на овој дел се користени и директно се цитирани следниве анализи: Извештај за напредокот на државите од Западен Балкан, дел за Македонија, Европска комисија 2011, Европска комисија, Долг пат до поголем граѓански ангажман - Аналитички извештај, ЦИВИКУС: Индекс на граѓанското општество во ▶

кои се земено предвид при подготовка на оваа Стратегија. Од овие извештаи можат да се извлечат неколку генерални и специфични заклучоци за состојбата на секторот.

Генерално, според анализата на *ЦИВИКУС Индекс на граѓанското општество во Република Македонија* од 2011 година, граѓанското општество во Македонија е оценето како „умерено развиено“. Според мерките на оваа анализа, тоа значи дека степенот на институционализација и практикување вредности се развиени. Организациите особено промовираат ненасилство, толеранција и се залагаат за транспарентност и внатрешна демократија. И Индексот на УСАИД забележува дека организациите се појаки и имаат подобро развиена внатрешна структура и внатрешна организација во согласност со добрите принципи на управување.

Од друга страна, во последниве години е забележано дека сè поголем предизвик претставува одржливоста на секторот која е сè уште многу слаба и во однос на капацитетите на организациите и во однос на факторите од надворешната околина што влијаат на тоа (правна рамка за финансирање, придонес од локалната заедница, влијание од другите сектори итн). Поради ова, влијанието врз општествените проблеми и политики е умерено или просечно, додека граѓанскиот ангажман во активностите на организациите е мал.

Според податоците на Управата за финансиско разузнавање за 11. 350 организации се заклучува дека буџетите на граѓанските организации (здруженија и фондации) се многу мали. Најголем дел од нив (85%) имаат годишен буџет до 100.000 денари (види Табела 1), а само 5 организации имаат буџет над 100.000.000 денари.¹¹ Ова е значаен показател кој треба да се зема предвид кога се планираат политики и закони кои влијаат на работата и развојот на секторот.

Република Македонија, изготвен од Македонскиот центар за меѓународна соработка (2011); Индекс за одржливост на невладините организации во Централна и во Источна Европа во 2010, УСАИД (2011); Заклучоци од 5. состанок на Заедничкиот консултантен комитет (ЗКК) на граѓанското општество на ЕУ и Република Македонија, одржан на 18.10.2011; Општествената одговорност на граѓаните, МЦМС 2009; Даночното опкружување на граѓанските организации во Република Македонија, МЦМС 2011, Транспарентност и учество на јавноста во процесите на донесување закони: Компаративен преглед и проценка на состојбата во Македонија, ОБСЕ, МЦМС, ЕЦНЛ, 2010

11 Презентација: „Надзор врз субјектите и начини на вршење на истиот“, од Петар Ристовски (03.03.2011), Управа за финансиско разузнавање

Годишен буџет (во денари)	Број на ГО
0 – 100.000	9.636
100.001 – 500.000	672
500.001 – 1.000.000	325
1.000.001 – 5.000.000	488
5.000.001 – 10.000.000	106
10.000.001 – 50.000.000	107
50.000.001 – 100.000.000	11
Над 100.000.000	5
Вкупно здруженија и фондации	11.350

Табела 1: Годишен буџет според прикажаниите годишни приходи во завршните сметки

Понатаму, генерално се забележува дека постојат значителни разлики помеѓу организациите кои работат во градовите и оние во руралните средини. Поконкретно, организациите кои работат во поголемите градови се поразвиени и поактивни во процесите на национално ниво, додека оние во руралните средини немаат доволно капацитети ниту одржливост да можат значително да придонесуваат во развојот на општеството. Поради тоа, постои потреба да се поттикне развојот на организациите во помалите места. Ова најмногу се должи на тоа што, според анализите, најголем број од граѓанските организации работат на локално ниво, но од друга страна најмногу влијание и присутност имаат помал број поголеми организации кои истовремено имаат добри практики на внатрешно управување и поголемо влијание во општествените процеси.

Граѓанските организации се активни во поддршката на евроинтеграциските процеси на земјата. Најчесто нивните активности се поврзани со промоција и одбележување на значајни настани поврзани со историјата и општо со вредностите кои ги практикува Европската Унија. Организациите активно ги следат процесите на пристапување кон Унијата, децентрализација, транспарентност и судски реформи и редовно со конструктивни препораки придонесуваат кон развојот и подобрување на процесите. Дел од организациите спроведуваат и обуки за јакнење на капацитетите и на администрацијата и на граѓанските организации за ИПА и општо за Европската Унија, како и јакнење на свеста за интеграциите и мониторинг на прогресот на пристапување на Република Македонија во Европската Унија.

Организациите недоволно развиваат свои политики за комуникација со јавноста и недоволно ги користат медиумите за промоција на активностите. Од друга страна, постои мал интерес од страна на медиумите и новинарите да ја разберат и промовираат улогата и достигнувањата на граѓанскиот сектор. Со цел да се подобрат капацитетите на граѓанските организации во оваа сфера се преземаат низа активности и сè почесто се забележуваат известувања во медиумите за секторските иницијативи.

Според истражувањата¹², идентификувани се следните специфични карактеристики и силни *внатрешни страни*:

- ▶ Граѓанскиот сектор е најактивен во областа на човековите права, еднаквоста, развојот на децентрализацијата и поддршка во спроведувањето на Рамковниот договор.
- ▶ Граѓанскиот сектор продолжува да остварува најголемо влијание во оспособувањето на граѓаните и обезбедувањето услуги за општествените потреби.
- ▶ Граѓанските организации сè повеќе комуницираат и соработуваат меѓусебе, создаваат платформи во полињата во кои дејстуваат и се организираат во ад-хок групи за подобро да влијаат во општествените процеси и случувања.
- ▶ Граѓанските организации подобро од порано се поврзуваат со групите и заедницата кои ги претставуваат и се обидуваат да ги претставуваат нивните интереси.
- ▶ Граѓанскиот сектор се карактеризира со ниско ниво на корупција.
- ▶ Организациите сè повеќе ја јакнат транспарентноста во работата преку објавување на информации и извештаи на нивните веб-страници.

Истите истражувања ги истакнуваат следниве *слабости* на секторот:

- ▶ Недоволна финансиска одржливост.
- ▶ Недоволен развој на внатрешни стратегии за развој и управување.
- ▶ Недоволна активност во стимулирање на општествената одговорност на граѓаните, односно во граѓанскиот ангажман и соработка со други субјекти.
- ▶ Човечките ресурси се една од послабите карактеристики на граѓанскиот сектор, поради малиот број професионално ангажиран персонал.

12 Особено на ЦИВИКУС и Индексот на УСАИД

- ▶ Граѓанските организации немаат соодветен капацитет (експертиза и финансиски ресурси) за да бидат активно вклучени во процесите на донесување закони.

НАДВОРЕШНА ОКОЛИНА

Надворешната околина ја карактеризира: правната рамка која го поттикнува развојот и одржливоста на секторот, факторите за учество и влијание на секторот во процеси на донесување политики и закони, активно вклучување на граѓаните во активностите на секторот, поддршка од државата, локалната заедница за работата на секторот, дијалог и соработка со другите субјекти во општеството и вклучување на секторот во иницијативи за подобрување на економската состојба и социјалниот развој. Во однос на овие област и активности со кои се занимаваат организациите забележани се следниве констатации.

1) Правна рамка за основање и работа на организациите

Основната правна рамка за основање и работење на организациите е подобрена со донесување на *Законот на здруженија и фондации* од 2010 година.¹³ Законот има за цел да ги постави основите за понатамошен развој и одржливост на организациите и да го хармонизира македонскиот правен систем со регулативие и добрите практики во Европската Унија. Законот претставува значајна новина бидејќи:

- ▶ ја прошири слободата на здружување на малолетници, странци и правни лица;
- ▶ содржи одредби кои даваат подобри насоки за внатрешно управување;
- ▶ дозволува директно вршење дејности со кои се стекнува добивка, што е важен извор за финансирање на организациите;
- ▶ го воведува статусот на организации од јавен интерес, што е предуслов за воведување на дополнителни даночни бенефиции.

Статусот на организациите од јавен интерес го дава Владата, на предлог на Комисијата за организации од јавен интерес, составена од претставници на министерствата и граѓанските организации. По донесување на Законот, Министерството за правда ги донесе сите правилници потребни за спроведување на овој закон. Во септември

¹³ „Службен весник на РМ“ број 52/2010

2011 година, донесен е *Законош за дојолнување на Законош за здруженија и фондации*¹⁴ со кој се измени постапката за регистрација на организациите во случај Централниот регистар да не донесе решение во предвидениот рок.

Функционирањето на граѓанските организации е условено и од други закони. *Законош за сметководство на непрофитни организации*¹⁵ го регулира финансиското работење на организациите. Законот воведува полесен финансиски третман за помалите граѓански организации, но во моментот се предлага негово изменување.¹⁶ Исто така, значаен е и *Законош за лобирање*¹⁷ кој ги засега организациите особено во нивните напори да влијаат на процесите на донесување на закони. Досега има регистрирано само еден лобист во регистарот, што укажува на потребата да се направи оценување на Законот и неговото спроведување, со цел истиот да се подобри.

*Закон за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам*¹⁸ е најнов закон кој ги изедначува здруженијата и фондацииите со финансиските институции и наведува одредени обврски за организациите (на пример да развијат програми и постапки за спречување на перење на пари и тероризам, како и да назначат оддел за оваа материја доколку имаат над 50 вработени). Во текот на 2011 година беа одржани средби со граѓанските организации за да се информираат за законот и во текот на расправите беше искажан интерес да се утврди подетално како овој закон влијае на работата на организациите.

---

14 „Службен весник на РМ“ бр.135/2011. Причини за дополнување на Законот е воведување на принципот „Молчењето значи одобрување“ и усогласување со Законот за општата управна постапка, како и со Законот за основање на Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

15 Објавен во „Службен весник на РМ“ бр.24/2003. Види исто: Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У.бр.20/2005, и Закон за изменување и дополнување на Законот за сметководството за непрофитните организации, „Службен весник на РМ“, бр. 17/2011

16 Во ноември 2011 Министерството за финансии објави предлог-измени на Законот со кои се предлага да се прошири кругот на организации кои треба да поднесуваат годишни сметки. Види: План за спроведување на проценка на влијание на регулативата, Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за сметководството за непрофитните организации, ноември 2011, Министерство за финансии, (SFS_03_25112011), <http://ener.gov.mk>

17 Службен весник на РМ бр 106/2008, Одлука на уставен суд, У.бр.232/2008 од 13.01.2010, Закон за дополнување на законот за лобирање, Службен весник бр 135/2011.

18 „Службен весник на РМ“ бр 4/2008, и измени на Законот објавени во „Службен весник на РМ“ бр. 57/2010, и бр. 35/2011.

2) Одржливост на секторот

Генерална оценка е дека одржливоста на граѓанските организации е многу слаба, со оглед на тоа што тие доминантно се финансираат од странски донатори, додека финансирањето од домашни извори е помалку застапено. Покрај странските донатори, доминантни извори на финансирање се грантови од Владата, членарини и дејности со кои стекнуваат добивка. Најмало учество во финансирање имаат донациите од индивидуални лица и деловниот сектор.

До донесување на Законот за здруженија и фондации во 2010 година организациите можеа да се занимаваат со *дејности за стекнување добивка* само преку основање на деловни субјекти. Со донесување на овој закон, Владата создаде услови за директно само-финансирање, што е од особено значење за нивната одржливост бидејќи дозволува организациите да ги развијат своите портфолија и да бидат иновативни во спроведувањето на активностите, а истовремено да имаат пристап до независен извор на приход. Друг извор на приход се и каматите од резервни фондови, но организациите во Македонија не доволно ги користат овие можности.

Законот за здруженија и фондации предвидува дека граѓанските организации имаат *даночни и царински олеснувања* во согласност со закон. Даночните бенефиции за граѓанските организации се дефинирани со законите за данок на добивка, персонален данок на доход, данок на додадена вредност, за донации и спонзорства во јавни дејности и други. Граѓанските организации се од непрофитен карактер и несмеат да ја распределуваат остварената добивка, но сепак тие се дел од широкиот опфат на дефиницијата во субјекти даночни обврзници за данокот на добивка. Со воведување на статусот на организации од јавен интерес, Законот за здруженија и фондации воведо одредба која предвидува организациите со овој статус да можат да добијат поголеми даночни и царински бенефиции. Според тоа, следниот чекор е да се утврдат области каде ќе можат да се пропишат вакви бенефиции и генерално, да се утврдат даночни олеснувања кои ќе го поттикнат развојот на организациите.

Во оваа насока, една од мерките е измена на *Законоот за донации и спонзорства во јавните дејности*¹⁹ со цел да се поттикне поголема финансиска поддршка од граѓаните и деловниот сектор, кои ги подготвува Министерството за правда. Законот за донации и спонзорства во јавните дејности беше донесен во април 2006 година,

19 „Службен весник на РМ“ бр 47/2006, и измени објавени во „Службен весник на РМ“ бр. 86/08 и 51/2011.

а почна да се применува во 2007 година.²⁰ Законот, за прв пат во Македонија, овозможи граѓаните и претпријатијата да добијат даночни олеснувања за донации и спонзорства во области од јавен интерес и тоа на здруженија, фондации и поширок круг на приматели (до тогаш даночни намалувања беа предвидени само за донации кон Црвениот крст и државните институции). По донесувањето на Законот, беа донесени и подзаконските акти, а во 2011 беше изменета постапката за потврдување на јавниот интерес.²¹ Според истражувањата, две третини од граѓаните на Република Македонија сметаат дека даночните бенефиции се важен поттик за донирање, но досега е забележан мал број индивидуални лица кои ги користат овие бенефиции. Деловните субјекти, исто така им придаваат значење на даночните бенефиции – 71% сметаат дека тие се многу важни и дополнителни 18% дека се важни.²²

Во однос на *државното финансирање*, забележано е дека постои подобра правна рамка за транспарентно дистрибуирање и одговорно користење на средства по донесувањето на *Кодексот на добри практики за финансиска поддршка на здруженијата на граѓани и фондацииите од Буџетот на Република Македонија*. Во текот на последниве шест години, Владата издвојува средства од Буџетот за финансирање на „невладините организации“. Претежно средствата се наменети за спроведување на проектни активности. Министерствата, исто така, доделуваат грантови директно до организациите во областите во кои соработуваат.

Владата доделува средства и врз основа на *Заколот за игри на среќа и забавни игри*.²³ За таа цел секоја година се донесува одлука за распределување на приходите од игрите на среќа и од забавните игри. Средствата остварени по сите основи од приредувањето игри на среќа и забавни игри се користат за финансирање на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија на граѓани за борба против семејното насилство, за Црвениот крст на Република Македонија и за финансирање на спортот. Игрите на среќа се значаен извор за поддршка на граѓанските организации во земјите на Европската Унија и помагаат во развојот на целокупниот сектор, а

---

20 „Службен весник на РМ“ бр. 47/06

21 Измени и дополнувања на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, „Службен весник на РМ“ бр. 51/11

22 „Закон за донации и спонзорства во јавните дејности – имплементација и главни предизвици“, Никица Кусиникова во соработка со Европскиот центар за непрофитно право (ECNL), мај/јуни 2010.

23 „Службен весник на РМ“ бр. 24/11, и измени на Законот објавени во „Службен весник на РМ“ бр 51/2011 и 148/2011.

не само на одреден број организации.²⁴ Во согласност со европските практики и домашните потреби, треба да се разгледа можноста повеќе граѓански организации да ги користат овие средства и во Македонија.

Во последниве неколку години забележани се неколку иницијативи со цел да се зајакне поддршката од Владата кон организациите, преку транспарентно доделување средства во практиката, проширување на кругот на корисници на средства од игрите на среќа, утврдување на точен износ средства што би се одвоиле конкретно за здруженијата и фондациите и поттикнување на институционалниот развој на организациите.

Како што беше напоменато, активностите на граѓанските организации претежно се поддржани од *странски донатори*, а помалку од домашни извори. Тоа претставува предизвик за финансиската одржливост на секторот бидејќи бројот и обемот на странски донации сè повеќе се намалува. Најчесто организациите добиваат поддршка од Европската Унија, Агенцијата за меѓународен развој на Соединетите Американски Држави (УСАИД) и Швајцарската агенција за развој и соработка. Но постојат и други организации и програми кои финансиски и програмски го поддржуваат развојот на секторот и неговото учество во општествените процеси (на пример, Организацијата за економска безбедност и соработка - ОБСЕ²⁵, Амбасадата на Соединетите Американски Држави). Граѓанските организации користат средства и од регионални донатори (на пример, Балкански фонд за демократија, Европски фонд за Балканот и други).

---

24 Види: Средствата од лотариите како алатка за поддршка на добри цели и граѓански организации – среќа или планиран концепт (Lottery Proceeds as a Tool for Support of Good Causes and Civil Society Organizations – A Fate or a Planned Concept?), Катерина Хаџи-Мицева Еванс, 2011

25 Мисијата на ОБСЕ во Скопје го поддржува развојот на институциите и граѓанското општество преку финансирање проекти и активности на граѓански организации во повеќе сфери, а особено владеење на правото, добро управување и реформи во полицијата. Одделот за владеење на правото поддржува активности за подобрување на законодавниот процес, вклучувајќи го и обезбедувањето на вклученоста и консултациите со јавноста и граѓанскиот сектор. Во изминатите години Мисијата на ОБСЕ соработуваше со Одделението за соработка со невладини организации. како и со бројни граѓански организации за подобрување на климата за функционирање на секторот.

КРАТОК ПРЕГЛЕД НА ПОДДРШКАТА ОД СТРАНСКАТЕ ДОНАТОРИ

Поддршката на Европската Унија²⁶ на организациите директно во Македонија се одвива уште од 1992 година преку различни програми. Во 2007 година започна финансирање преку Инструментот за претпристапна помош (ИПА). Организациите имаат пристап и до други фондови како што се Европскиот инструмент за демократија и човекови права. Исто така, на ниво на Европската Унија, сами или заедно со органите на државната управа поднесуваат предлози за заеднички проект.²⁷ Проектите финансирани под ИПА имаат за цел да го развијат демократското општество и граѓанскиот сектор и директно финансираат активности на организациите. ИПА програмите се насочени и кон техничка поддршка за зајакнување на соработката помеѓу Владата и граѓанскиот сектор, особено преку градење и зајакнување на институционалните структури за соработка, дијалог и финансирање, како и развој на капацитетите на органите на државната управа и на организациите во овие области. Значајна поддршка за развој и дијалог на организациите е инструментот „*Сџрукџура за њогршка на граѓанскоо оџшџесџво*“²⁸ (Civil Society Facility) основан во рамките на ИПА. Тој има за цел да им даде поддршка на локалните и на националните иницијативи и да помогне во градењето на капацитетот на организациите, да организира програми за посета на институциите на Европската Унија и да ги помогне партнерските активности меѓу организациите во земјите кориснички и ЕУ.

УСАИД²⁹ го поддржува развојот на граѓанскиот сектор уште од 1993 година со континуирано финансирање на проекти и активности на граѓански организации во повеќе сфери. Канцеларијата за демократија и локална самоуправа поддржува активности за подобрување на правната рамка за работење на секторот и донесување на законите во оваа област. До 2010

26 http://eeas.europa.eu/delegations/the_former_yugoslav_republic_of_macedonia/projects/overview/index_en.htm

27 На пример, во мај 2010 година, Министерството за економија потпиша Договор за грант со Европската комисија за проектот: „Поддршка на реализацијата на Националната агенда за општествена одговорност на претпријатијата во Република Македонија“. Партнери на Министерството за економија од граѓанскиот сектор во овој проект се: „Македонската развојна фондација за претпријатија“ и Здружението „Конект“, кои се одговорни за имплементација на две компоненти од Проектот. <http://www.oop.mk/proekt.html>

28 http://eeas.europa.eu/delegations/the_former_yugoslav_republic_of_macedonia/eu_the_former_yugoslav_republic_of_macedonia/civil_society_dialogue/index_en.htm

29 http://macedonia.usaid.gov/Documents/USAID%20Aniversary%20Brochure_web.pdf

година финансираше активности за институционален развој на секторот, локални партнерства, развивање способности за застапување и поддршка на разни иницијативи, развој на филантропија, волонтерство и слично. Во 2011 година, УСАИД го објави новиот тендер за директна поддршка на граѓанските организации во сферите на граѓанскиот активизам, учество на национално и на локално ниво, лобирање и соработка помеѓу организациите.

Швајцарската агенција за развој и соработка претставена од Канцеларијата за соработка во Македонија (SDC), ја започна Програмата за поддршка на граѓанското ојшество CIVICA Mobilitas која се стреми да го зајакне капацитетот на граѓанските организации и нивната одржливост. Програмата ги поддржува активностите на граѓанските организации во следниве области: следење на работата на органите на локалната самоуправа, особено во давањето јавни услуги, вршење надзор на финансиските, буџетските и сметководствените практики во јавните финансии, промовирање и поддршка на општествено одговорното работење во рамки на приватниот сектор и поттикнување меѓуетничкиот дијалог во сите сфери на општеството.³⁰

3) Учество во креирање јавна полиција, донесување закони и евројска интеграција

Во последниве неколку години забележано е дека граѓанските организации сè повеќе се вклучуваат во процесите на креирање полицијски и донесување закони. Постојат неколку документи кои ја даваат основата за вклученост на јавноста во процесот на донесување закони, а особен напредок во таа насока е донесувањето на *Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот на креирање полицијски*.³¹ Кодексот има за цел да ја унапреди соработката помеѓу Владата и граѓанските организации преку структурирана и редовна комуникација во процесите на донесување и спроведување политики и закони и подобрување на квалитетот на овие процеси преку користење на експертиза од граѓанскиот сектор. За таа цел, Кодексот пропишува стандарди што треба да се применуваат во овие процеси.

³⁰ Програмата се спроведува од Центарот за институционален развој (ЦИРа), www.civicamobilitas.org.mk

³¹ Службен весник на РМ, број 99/2011.

Понатаму, посветеноста на Владата да постапува во согласност со *Методологијата за проценка на влијанието на регулативата (РИА)* е од основно значење бидејќи придонесува кон транспарентност во процесот на донесување закони. Поради ова, од особена важност е овој механизам да се применува хармонизирано од страна на органите на државната управа и да се подобри квалитетот на неговото спроведување во практиката. Владата, исто така донесе и неколку други упатства и прирачници со цел да го подобри подготвувањето на законите, како на пример *Упатството за начинот на поставување во работата на министерствата за вклучување на засегнатите страни во поставката за изготвување закони*³² и други.³³

Со измените на Деловникот за работа на Владата на Република Македонија од февруари 2008 година се воведоа *Единствениот национален електронски регистар на пројекти (ЕНЕР)* кој се стреми да нуди консолидиран преглед на постојните и предлог- законите, со што се овозможува транспарентност и учество на јавноста во процесот на креирање политики.³⁴ Органите на државната управа се одговорни за објавување на сите предлози на закони на нивните веб-страници и на ЕНЕР, со што им се дава можност на сите заинтересирани страни да доставуваат коментари по предлозите на закони и да постават прашања во однос на текстовите.

Органите на државната управа, пред сè министерствата, во изминатите години во повеќе различни ситуации вклучија граѓански организации во нивните *работни шела*. Претставници на граѓанскиот сектор беа вклучени во работната група формирана со цел да се подготви нов Закон за здруженија и фондации, за Законот за бесплатна правна помош; измените и дополнувањата на Изборниот законик; измените и дополнувањата на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, Законот и стратегијата за волонтерство.³⁵

---

32 Службен весник на РМ бр.150/2011.

33 На пример, (1) Кодекс за консултации со јавноста за време на подготвувањето на регулативата, (2) Прирачник за засегнатите страни – Со добри консултации до добри регулативи, (3) Учество на засегнатите страни во регулаторниот процес - Прирачник за јавната администрација. www.vicerepremier-ekonomija.gov.mk/?q=node/275

34 ЕНЕР (<http://ener.gov.mk/>) претставува електронски систем кој покрај постојните прописи ги содржи и предлозите на закони на министерствата кои се во фаза на подготовка; преку ова ЕНЕР овозможува сите заинтересирани страни електронски да доставуваат коментари и предлози директно до надлежните институции.

35 Процесот на донесување на Законот за волонтерство се промовира како пример на демократско донесување на закони и политики на светско ниво. Види: Закони и практики што ги засегаат волонтерите од 2001 (Laws and Policies that Affect Volunteers Since 2001), програмата на Обединети Нации Волонтери 2009 и Развивање и спроведување на закони и политики за волонтерство (Drafting and Implementing Volunteerism Laws and Policies), програмата на Обединети Нации Волонтери 2011

Владата препознава дека спроведување на правните гаранции за учество има свои предизвици во практиката. Од една страна, анализите покажуваат дека не постои еднаква практика помеѓу органите на државната управа во однос на тоа на каков начин ги вклучуваат организациите во процесите на креирање политики и донесување закони. Од друга страна, граѓанските организации немаат секогаш соодветен капацитет за да бидат активно вклучени во процесите на донесување закони. Кај нив особено недостасува поквалитетна експертска подготовка и експертиза за одредени прашања. Усвојувањето на документите претставува еден чекор кон подобрување на практиката, и Владата е посветена да ги промовира истите и да гради капацитети на органите на државната управа за да ги почитуваат и спроведуваат овие гаранции.³⁶

Со цел да го зголеми учеството на граѓаните и граѓанските организации во донесување на владини одлуки, Владата го креираше веб-порталот за *Е-демократија* како алатка што истовремено ќе ги зајакне и демократските процеси во државата.³⁷

Граѓанскиот сектор се поактивно *учествува во процесите на Европска интеграција*. Постојат повеќе примери за вклучување на граѓанските организации во процесите на дефинирање политики и следење на Европските претпристапни фондови. Евидентни се примери на учество на организации во подготвување на програмите за ИПА фондовите од 2008 година па наваму. Секретаријатот за европски прашања има воспоставено редовна практика на организирање информативни средби со граѓанските организации. Исто така се организираат и средби за разгледување на ревизиите на Националната програма за усвојување на правото на ЕУ. Значајно е што организациите се повеќе се вклучуваат и во комитети за следење на оперативните програми, претставници од граѓанскиот сектор учествуваат во работите на Секторскиот комитет кој претставува одговорно тело за следење на спроведувањето на Оперативната програма за регионален развој и во Секторскиот комитет за следење на оперативната програма за развој на човечките ресурси.

Претставници на граѓанскиот сектор учествуваат и во Заедничкиот консултативен комитет на Република Македонија со Економско-социјалниот комитет на Европската Унија. Заедничкиот консултативен комитет е работно тело за граѓанското општество на земјите-

---

36 За да се подобри ова, донесени се повеќе стратегиски документи, како што е на пример - Стратегија за Реформа на јавната администрација во Република Македонија (2010-2015 година) и Акционен план.

37 Национална стратегија за е-Влада 2010-2012, Министерство за информатичко општество и администрација.

кандидатки за членство во Европската Унија и Европскиот економски и социјален комитет. Целта на овој Комитет е да ги набљудува односите помеѓу Европската Унија и Република Македонија од гледна точка на граѓанското општество и да ги промовира контактите и расправата меѓу претставниците на граѓанското општество на двете страни по прашања од заеднички интерес.

4) Вклучување во регионални и меѓународниџе процеси

Владата е отворена да соработува со граѓанските организации во формулирање и спроведување на цели на надворешната политика. Во земјите од Југоисточна Европа во моментот се активни вкупно 42 регионални иницијативи, а значајно е што Република Македонија се јавува како член во 39 од нив.³⁸ Скоро две третини од граѓанските организации членуваат во најмалку една регионална (балканска) или меѓународна мрежа.

Владата прави напори да ги поддржи организациите да се вклучат во регионални иницијативи. На пример, Република Македонија се вклучи во регионалната иницијатива (Словенија, Хрватска и Црна Гора) за формирање електронска база на податоци на невладини организации www.ngo-portal.eu со цел унапредување на мобилноста и вмрежување на граѓанските организации преку пронаоѓање партнери и соработка со сродни организации од земјите од регионот.

Граѓанските организации соработуваат со Владата во меѓународни иницијативи. Организациите подготвуваат и *извештаи во сенка* за меѓународни договори чие спроведување се следи од меѓународната заедница и присуствуваат на настани каде се презентираат државните извештаи на меѓународно ниво. Организациите остваруваат средби со Министерство за надворешни работи кога е потребно да се изберат членови за комитети на меѓународно ниво кои работат во областа што ја застапува организацијата и министерството ги вклучува во иницијативи на меѓународно ниво. Позначајна вклученост на граѓанскиот сектор во активностите на Министерството за надворешни работи се поврзани со извештаите за состојбата со човековите права за потребите на меѓународните организации. Во текот на 2008 и 2009 година релевантни организации беа консултирани при изработката на *Националниот извештај на Република Македонија за состојбата со човековите права*, презентирани на 5-тата сесија на работната група за Универзалниот периодичен преглед (УПП) во рамките на Советот за човековите права, како и учество на граѓанските организации во текот

³⁸ Информации добиени од Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Македонија, 2011.

на 2011 во подготовката на Среднорочниот извештај за напредокот во спроведување на препораките на УПП.

Во септември 2011 година Владата пристапи кон Иницијативата за отворено партнерство која ја промовира отвореноста на владите во повеќе димензии, како фискалната транспарентност, пристапот на јавноста до информации, пријавувањето на приходите и имотот на високи функционери, како и учеството на граѓанскиот сектор во општествениот живот. Учеството на граѓанските организации во овие иницијативи ќе овозможи продлабочување на соработката и нивно посуштинско вклучување во меѓународни иницијативи.

5) Економски и социјален развој и кохезија

Граѓанските организации имаат придонес во економскиот и социјалниот развој, преку вработување на лица во секторот, преземање активности за да се задоволат потребите на заедницата, вклучување на маргинализираны лица во секторот и борба против сиромаштијата.

Во однос на претходните години, се забележува пад на капацитетот на граѓанските организации професионално да ангажираат и вработуваат персонал. Причина за ова може да биде нивната финансиска состојба. Според истражувањето на Цивикус, во 2009 година во 10.700 здруженија и фондации, имало 2079 вработени, што претставувало 0,4 % од вкупниот број вработени лица во Македонија. Ова е уште една причина да се инвестира во зајакнување на граѓанските организации.

Од друга страна, пак, сè повеќе се јавуваат иницијативи кај организациите да развиваат модели на *социјално претприемништво* и постојат добри примери на вакви модели.³⁹ Со донесување на Законот на здруженија и фондации организациите можат директно или преку основање на трговски друштва да се занимаваат со економски активности. Ова е значајно за зацврстување на нивната улога во развој на претприемништвото и во оваа насока е важно да се стимулира истото и преку поволен даночен третман. Од друга страна, организациите, иако се сè поактивни во оваа област, кај нив нема доволно познавање за сите можности што може да ги искористат за повеќе да се развијат.⁴⁰

39 Студии на случај за социјални претпријатија и останати форми на бизниси со социјална цел: www.socialenterprise.org.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=64&lang=mk

40 Види: Развој и имплементација на концептот на социјално претпријатие во Македонија: Студија за потенцијалот за натамошно промовирање на социјалното претпријатие како иновативен бизнис-модел со социјални цели во македонската економија, Центар за институционален развој и ЕУКЛИД, 2011

Граѓанските организации сè повеќе се активни во *давање на услуги*, особено во социјалната сфера, но исто така и во областа на здравството и образованието. Уште од 2004 година, здружение кое е воведено во регистарот што го води Министерството за труд и социјална политика, може да врши работи од областа на социјалната заштита, под услови, на начин и постапка утврдени со Законот за социјална заштита. Вклучувањето на здруженијата и други граѓански организации во оваа сфера е предвидено и во Националната програма за развој на социјалната заштита 2011-2021.⁴¹ Во Регистарот на здруженија на граѓани кои делуваат на полето на социјалната заштита, што го води ова Министерство има 53 регистрирани здруженија. Граѓанските организации се активни во областите на вработување и социјална солидарност, еднакви можности, семејно насилство, поддршка на лица со посебни потреби, маргинализирани групи, заштита на деца и слично.

Но улогата на граѓанските организации во оваа сфера сè уште не доволно одржлива, активностите не се карактеризирани со голема разноликост на услуги и се однесуваат на ограничен круг корисници.

Развивањето на *соработката помеѓу Владата, деловниот и граѓанскиот сектор* е од суштинско значење, како за одржливоста на граѓанскиот сектор, така и за постигнување на економски развој и социјална кохезија. Поради тоа, деловниот сектор треба активно да се вклучи и да придонесува за развој на општеството, преку развој на општествено одговорни практики кои вклучуваат партнерства не само со Владата, туку и со граѓанските организации. Од друга страна, граѓанскиот сектор сè повеќе е препознаен од страна на деловниот сектор како релевантен партнер и претставник на интересите на граѓаните. Постојат организации кои даваат директна поддршка на деловните субјекти во развој на нивната филантропија и општествена одговорност. Некои деловни субјекти спроведуваат заеднички проекти со граѓанските организации.⁴²

Како што беше напоменато, деловниот сектор ја поддржува работата на граѓанските организации директно преку донации, или преку свои фондации основани со цел да поддржат одредени области во општеството. Од воведувањето на даночните поттикнувања со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности на почетокот на 2007

41 Министерство за труд и социјална политика, 2010

42 На пример, ЕВН Македонија и четирите непрофитни организации. Организациите „Центар за енергетска ефикасност на Македонија“ (МАЦЕФ), „Младински совет Охрид“, „Жетва на знаење“ од Прилеп и „Планетум“ од Струмица спроведуваа проект -Училишен сервис „Разумно да ја користиме електричната енергија“. www.kids.evn.com.mk

година, донациите и спонзорствата во јавните дејности бележат континуиран подем.⁴³

	Правни лица-донатори	Промена во однос на 2007 (%)	Дониран износ (денари)	Промена во однос на 2007 (%)
2007	115	0	20 000 651	0
2009	209	+ 82	144 823 958	+ 624
2010, прв квартал ⁴⁴	94	+ 227	59 000 329	+ 1080

Табела 2: Број на организации донатори и обем на донации

Но и покрај ова, забележани се одредени области каде Законот може да се подобри за да го стимулира уште повеќе донирањето од страна на деловните субјекти и индивидуалните лица. Во таа насока посочена е потребата да се подобри административната постапка, да се хармонизира Законот со Законот за здруженија и фондации, подобрување на даночните бенефиции⁴⁵, и за таа цел во моментот се работи на подобрување на законскиот текст.

Граѓанските организации се вклучени во спроведување на *Националната агенда за ојшшесивена одговорност на иреширијатијата во Република Македонија за 2008-2012*.⁴⁶ Мерките на оваа стратегија имаат за цел да поттикнат дијалог меѓу јавниот, деловниот и граѓанскиот сектор, да ги развијат капацитетите на граѓанските организации за дијалог со деловниот сектор за да се вклучи во нивната работа, да поттикнуваат вклучување на принципите на општествена одговорност на претпријатијата во визиите и мисиите на деловните субјекти. Граѓанскиот сектор е присутен во Координативното тело за општествена одговорност на претпријатијата, кое, меѓу другото, секоја година доделува награди за општествена одговорност на претпријатијата. Воспоставувањето на Националното координативно тело се должи на Глобалниот договор на Организацијата на Обединети нации и служи како пример за институционална поддршка на општествената одговорност на претпријатијата во целиот регион.

43 Сведочење на директорот на Управата за јавни приходи, г. Горан Трајковски, на собраниската надзорна расправа на тема „Имплементација на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности“.

44 Податоците за процентуалните промени се однесуваат во однос на една четвртина од бројот на донатори и износот на донации во 2007 г.

45 За повеќе информации види *Анализа на спроведувањето на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, Здружение „Конект“ во соработка со „Европскиот центар за непрофитно право“ (ECNL), декември 2011*

46 Министерство за економија, 2008.

6) Граѓански активизам

Истражувањата покажуваат дека мал број граѓани учествуваат во граѓанскиот сектор и воопшто во други општествени активности. Околу 15% граѓани *волонтираат* во разни активности и иницијативи, а само 10% волонтираат во граѓански организации и покрај поттикнувачката правна и фискална рамка за волонтерство. Граѓаните немаат континуитет во волонтерските активности; волонтираат вкупно 10 часа годишно за различни неповрзани цели/активности. Поради тоа, важно е да се продолжи да се развива свеста кај граѓаните, а особено на младите за можностите и придобивките кои граѓанскиот сектор ги овозможува со цел да се мотивира нивно поактивно учество, како и за важноста од следењето и учеството во креирање политики и донесување закони.

Иако регрутирањето волонтери не претставува масовна и широко развиена активност, сепак, тоа се практикува. Граѓанските организации имаат развивано сопствени иницијативи базирани на нивните програмски потреби и приоритети, како на пример: формирање меѓународни и локални волонтерски центри, сервиси за размена на волонтери, како што е Европскиот волонтерски сервис, организирање локални волонтерски акции, јакнење на капацитетите, подготвување на прирачници или водичи, организирање промотивни настани, волонтерски кампови и сл.

Имајќи ја предвид состојбата со волонтерството и определбата на Владата за регулирање на прашањето на волонтерството, во 2007 година се донесе *Законот за волонтерство*⁴⁷, кој се промовира како еден од најдобрите закони во оваа област во Европа и пошироко. По донесување на Законот, а заради полесно разбирање на неговата содржина, издаден е *Водич за примена на Законот за волонтерство*⁴⁸. Во водичот детаљно е објаснета содржината на Законот, како и одговорите на најчесто поставуваните прашања во тој период.

Во 2010 година е донесена *Стратегијата на Владата за промовирање и развој на волонтерството (2010-2015)*, чија главна цел е да обезбеди постојан развој, промовирање и јакнење на волонтерското ангажирање во Македонија. Таа предвидува формирање на Национален совет за волонтерство, којшто веќе започна со негово функционирање.

47 Закон за волонтерството, „Службен весник на РМ“ бр.85/2007, Закон за изменување и дополнување на Законот за волонтерство, „Службен весник на РМ“ бр. 161/2008.

48 Алексевска Мирјанка, Водич за примена на законот за волонтерство, публикуван од Европскиот центар за непрофитно право (ECNL), 2008, <http://ecnl.org/index.php?part=13publications&pubid=8>

IV. ВРЕДНОСТИ И ПРИНЦИПИ ВРЗ КОИ СЕ ТЕМЕЛИ СОРАБОТКАТА

Стратегијата ќе продолжи да ги негува, афирмира и промовира вредностите и принципите кои беа основа на досегашната соработка и истите содржински ќе ги надгради со цел да ја продлабочи соработката.

❖ **ЗАЕМНА ДОВЕРБА**

Во развојот и спроведувањето на политиките и активностите, улогите на Владата и граѓанскиот сектор се комплементарни. Нивните заеднички цели ќе бидат најефикасно остварени доколку се утврдени и спроведени врз основа на заемна доверба за целта што треба да се постигне и начинот како да се направи тоа. Владата се залага таа и граѓанскиот сектор да влегуваат во заеднички односи без предрасуди и со целосно разбирање за позитивната улога што ја има секоја страна во постигнувањето на заедничките цели. Содржината на ова начело ја определуваат две компоненти: совесност и јавен интерес.

❖ **ПАРТНЕРСТВО**

Успешна соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор претпоставува партнерски однос и поделба на задачите со цел поефикасно остварување на интересите на граѓаните. Принципот на партнерство подразбира соработка на рамноправни основи помеѓу сите субјекти со цел да се воспостави дијалог и почитување на различни мислења при дефинирање и спроведување на заедничките цели. Владата и граѓанскиот сектор ќе се надополнуваат во рамките на соодветни области, секаде каде што Владата има потреба, а граѓанскиот сектор може да излезе во пресрет со сопствениот капацитет и знаење и обратно.

❖ **НЕЗАВИСНОСТ**

Граѓанскиот сектор е слободен и независен во поставувањето на своите цели, донесувањето на одлуките и планирањето на своите активности. Владата ги почитува специфичностите што го карактеризираат секторот, особено важноста на неговата независност во претставувањето на интересите на граѓаните, спроведувањето на активностите за кои е добиена финансиска поддршка од Владата и учеството во креирање на политиките.

❖ **ПЛУРАЛИЗАМ**

Зацврстувањето на демократското општество зависи од почитувањето на начелото на плурализам, можноста за изразување на различни мислења и ставови и земање предвид на истите во развојот на планови и политики. Владата го препознава и

почитува постоењето на различни цели, вредности и интереси (афинитети) на граѓаните што се изразени преку разни видови активности и заложби на граѓанските организации. Владата овозможува вклучување и соработка со сите организации, без дискриминација и со посебен фокус на препознавање на интересите на маргинализираните групи.

❖ **УЧЕСТВО**

Владата овозможува вклученост на граѓанскиот сектор во креирање на политиките со цел да бидат интегрирани интересите и предлозите на граѓаните во процесите на одлучување и спроведување. Граѓанскиот сектор со своите капацитети и ресурси придонесува кон донесување поквалитетни решенија за доброто на заедницата. Тој ги претставува различните вредности и интереси на граѓаните, преку него граѓаните добиваат информации и го изразуваат своето мислење за предложените мерки на Владата. Владата е отворена за дијалог со јавноста со цел да се подобри квалитетот на предложените политики и да се зајакне легитимноста на владината политика. Исто така, Владата ќе овозможи активно вклучување на граѓанските организации со еднаква одговорност и право на одлучување во тела кои креираат политики за спроведување на соработката и развивање на граѓанскиот сектор и други тела кои ќе ја дефинираат агендата за развој на општеството и европските интеграции.

❖ **ТРАНСПАРЕНТНОСТ (ЈАВНОСТ)**

Активностите кои се преземаат од страна на Владата и граѓанскиот сектор, во однос на програмите и плановите кои се неопходни за развој на заедничките цели, ќе бидат отворени и споделувани меѓу двете страни и кон јавноста. Владата ќе стави посебен акцент на овој принцип во однос на пристапот до информации, учеството во креирањето на јавните политики и законите и распределбата на средства.

❖ **ОДГОВОРНОСТ**

Владата и граѓанскиот сектор се заемно одговорни пред јавноста и граѓаните во спроведувањето на заедничките активности. Овој принцип, пред сè, се изразува низ залагањето на Владата и граѓанскиот сектор да ги земаат предвид изразените мислења на граѓаните при одредување на приоритетите и подготвување и спроведување на политиките. Владата и граѓанскиот сектор се обврзуваат да се водат од принципот на заемна одговорност и при распределбата и користењето на средствата од владини извори.

❖ **ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ И НЕДИСКРИМИНАЦИЈА**

Владата се залага за почитувањето на еднаквите можности и недискриминацијата на сите луѓе во остварувањето на нивните основни права и слободи и на придобивките од политичките, економските и социјалните процеси и механизми. Граѓанскиот сектор според својата природа на делување ги артикулира потребите и интересите на различни целни групи, особено маргинализираните како: сиромашни, жени, Роми, лица со посебни потреби и сл. Социјалната кохезија како приоритетна област и стратедиска цел на оваа Стратегија единствено може да биде достигната ако се почитуваат принципите на еднаквост, еднакви можности и недискриминација.

V. СТРАТЕГИСКА РАМКА НА СТРАТЕГИЈАТА

Во дефинирање на целите и приоритетните области на оваа Стратегија, Владата на Република Македонија се осврнa на постигнатите резултати од досегашната соработка, исполнувањето на заложбите и мерките од претходниот документ, приоритетните области за соработка и потребите да се обезбеди поволна средина и да се унапредуваат условите и претпоставките за остварувањето на улогата на граѓанскиот сектор како главен претставник на интересите на граѓаните и партнер во задоволување на потребите на општеството.

ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЈАТА 2012-2017

Основната цел на Стратегијата е промовирање, поддршка и унапредување на партнерските односи помеѓу Владата на Република Македонија и граѓанскиот сектор (здруженијата и фондациите), преку мерки за зајакнување на заемната соработка.

Преку оваа Стратегија, Владата се надева дека ќе придонесе кон целокупниот иден економски и социјален развој на македонското општество, вклучување на државата во Европската Унија и остварување на потребите на граѓаните и заедницата за поквалитетен живот и подобра иднина.

Стратегијата се стреми да обезбеди поволна средина за понатамошниот развој на граѓанскиот сектор и да создаде услови тој да биде препознаен како еден од основните актери во секое современо демократско општество и со тоа да биде еден од основните партнери на Владата во остварувањето на општествениот развој. Развиен и одржлив сектор може поквалитетно да придонесува кон процесите на економски развој, креирање на политиките и законите, процесите за европска интеграција и развој на демократијата и задоволување на потребите на заедницата.

Стратегијата се стреми и да го поттикне граѓанскиот активизам и вклучувањето на граѓаните во општествените процеси.

Владата преку оваа Стратегија, ќе се заложи да ги зајакне постојните механизми за соработка. Исто така, Владата ќе отиде чекор понатаму и ќе креира нови институционални механизми и мерки со цел да ја стимулира соработката во областите каде што има можности таа дополнително да се развива.

СУБЈЕКТИ НА СТРАТЕГИЈАТА

Стратегијата развива мерки и цели за соработка на Владата, органите на државната управа и граѓанските организации. Стратегијата е обврзувачки документ за Владата и органите на државната управа. Преку своите мерки, Стратегијата продолжува да ја поттикнува соработката помеѓу органите на државна управа и граѓанските организации преку тоа што предвидува директна одговорност на тие органи во спроведувањето на мерките и областите во доменот на нивните надлежности.

Граѓанските организации се партнери на Владата и органите на државната управа во спроведување на мерките на Стратегијата. Владата препознава дека граѓанското општество е широк поим и опфаќа повеќе облици на здружување: здруженија, фондации, политички партии, верски заедници и религиозни групи, синдикати, стопански комори и други видови здружувања помеѓу лица и организации. Оваа Стратегија го следи природот од Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор 2007-2011 и се однесува само на здруженијата и фондациите регистрирани во согласност со Законот за здруженија и фондации. Но ова не ја исклучува можноста и на другите субјекти на граѓанското општество да се приклучат на активностите или пак, развиваат директна соработка со државните органи, здруженијата и фондациите.

Истовремено, Владата ја осознава важноста да ја негува и да продолжи да ја поттикнува досегашната соработка и вклучување на граѓанските организации во иницијативи и програми со деловниот сектор. Поради тоа, дел од мерките во оваа Стратегија се однесуваат и на поширокото меѓусекторско партнерство.

Владата ја поздравува досегашната соработка помеѓу единиците на локалната самоуправа со граѓанските организации и преку оваа Стратегија се стреми да постави позитивен пример за понатамошен развој на партнерство на сите нивоа.

СТРАТЕГИСКИ ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ СПОРЕД ПРИОРИТЕТИТЕ

Врз основа на анализа на ситуацијата во Република Македонија, потребите на Владата и граѓанскиот сектор, и споредбените искуства, Стратегијата ги определи следиве области како приоритетни цели за нејзина активност во периодот 2012-2017 година.

1. Развиен и одржлив граѓански сектор.
2. Активно учество во дефинирање политики, закони и европска интеграција.
3. Економски и социјален развој и кохезија.
4. Зајакнат граѓански активизам и поддршка од заедницата.
5. Зајакната институционална рамка и практики за соработка.

Приоритетна област 1: Развиен и одржлив граѓански сектор

ОВОЗМОЖУВАЧКА ПРАВНА РАМКА

Со донесување на Законот на здруженија и фондации во 2010 година правната рамка се хармонизираше со европските стандарди и беа поставени основите за развој на мерки кои ќе ја помогнат одржливоста на секторот. Конкретно, Законот дозволува организациите да се занимаваат директно со дејности со кои се стекнува добивка и да се здобијат со статус на организации од јавен интерес. Владата ќе преземе мерки да обезбеди остварување на законските одредби за економски активности и ќе ги измени даночните закони со цел да овозможи максимално користење на стекнатата добивка.

Владата препознава дека статусот на организациите од јавен интерес е важен за развојот на секторот, меѓусекторската соработка и одржливоста на секторот. Формирана е Комисијата за организации од јавен интерес и се подготвуваат нејзините интерни документи. Во согласност со одредбите на Законот за здруженија и фондации, Владата ќе воведи соодветни даночни бенефиции. Во оваа сфера, можно е да направи поврзување на бенефициите од Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, ослободувања од оданочување со персонален данок на доход, одредени ослободувања кај данокот на додадена вредност и сл. Исто така, ќе се обезбеди јасен преглед и информација за регистрираните организации со овој статус.

Функционирањето на граѓанските организации е условено и од други закони и регулативи и потребно е да се направи анализа за тоа како тие ја помагаат или отежнуваат нивната работа и да се дадат препораки за нивно подобрување. Во оваа насока, ќе се направи анализа на спроведување на Законот за сметководство на непрофитни организации, со цел да се утврдат потребите за подобрување на финансиското работење за да биде соодветен на потребите и природата на граѓанските организации. Истовремено се стреми да придонесе кон подобро следење на финансиската состојба на организациите, како и да помогне кон професионализација и отчетност во работата на организациите.

Според извештаите за состојбата на граѓанските организации, овој сектор се смета за најмалку корумпиран и поради тоа не претставува голем ризик за можни злоупотреби во функција на перење пари и финансирање тероризам.⁴⁹ Од друга страна, правната рамка ги обврзува организациите да спроведат одредени мерки во оваа област. Но, во согласност со меѓународните стандарди и препораки, обврските и казните за организациите во однос на перењето пари и финансирање тероризам треба да бидат пропорционални на големината на организацијата и да соодветствуваат на можните ризици. Земајќи ја предвид искажаната загриженост за начинот на кој овој закон може отежнувачки да влијае на организациите, Владата ќе направи оценување на неговото спроведување и влијание, и согласно меѓународните стандарди и домашни потреби ќе изготви препораки за негово подобрување.

Генерално, со цел да се обезбеди поефикасно, конзистентно и хармонизирано спроведување на законските решенија, органите на државната управа ќе стимулираат и поддржуваат континуирано организирање работни средби за граѓански организации и за владини службеници одговорни за спроведување на законските одредби.

ОДРЖЛИВОСТ НА СЕКТОРОТ

Владата препознава дека со заминување на странските донатори, организациите сè повеќе ќе треба да користат домашни извори на финансирање. Во согласност со европските трендови, ќе се анализира можноста за одредување средства кои ќе го помогнат институционалниот развој на организациите, а не само активности поврзани со конкретни проекти. Со цел да го унапреди процесот на доделување на средства и одговорно користење на средствата, ќе ги разгледа можностите да се подобри Кодексот на добри практики за

⁴⁹ „Долг пат до поголем граѓански ангажман - аналитички извештај“, ЦИВИКУС: Индекс на граѓанското општество во Република Македонија, изготвен од Македонскиот центар за меѓународна соработка (2011)

финансиска поддршка на здруженија на граѓани и фондации и да се усвои документ со обврзувачка сила.

Владата препознава дека организациите имаат потреба да се зајакнат институционално и поквалитетно да ги спроведуваат активностите. Следејќи ги регионалните и европските трендови, Владата ќе се заложи да се направат потребните анализи на домашните услови и европските практики во областа на организациската поставеност на надлежните тела за распределба на средства за институционална поддршка на секторот.

Владата препознава дека во земјите на Европската Унија средствата од игрите на среќа се значаен извор за поддршка на активности на граѓанските организации. Со цел да го приближи македонското законодавство кон европските и регионалните добри практики, Владата ќе ги разгледа можностите за проширување на кругот на организации кои имаат пристап до овие средства.

Исто така, Владата ќе ги разгледа можностите да се искористат средства од игрите за среќа или други државни извори за кофинансирање на проектите на граѓанските организации кои се финансирани од ИПА-фондовите или од други фондови на Европската Унија или регионални програми. На овој начин ќе им се помогне на организациите да прибираат средства од европските фондови и помош во спроведување на активностите од интерес на јавноста.

При дефинирање на политиките и мерките, Владата ќе обрне особено внимание на потребите на организациите во руралните средини, со цел тие да имаат полесен пристап до фондовите. Во оваа насока, Владата ќе ги поттикнува активностите кои вклучуваат волонтери и се насочени кон маргинализираните групи.

Со овие мерки Владата ќе обезбеди постојан извор на средства, и гаранции дека средствата се доделуваат во согласност со пропишаните правила, дека министерствата го спроведуваат Кодексот на добри практики за финансиска поддршка на здруженија на граѓани и фондации, хармонизирано и дека поддршката на организациите се надополнува и им е позната на сите и постојат основи за внатрешна и надворешна евалуација и подобрувања.

Цели:

- ▶ Унапредување на правната рамка за граѓанските организации и нејзино хармонизирано спроведување.
- ▶ Подобрување на условите за користење добивка стекната од дејности.

- ▶ Поддршка во развојот на граѓанските организации преку даночни бенефиции.
- ▶ Придонес кон развојот на граѓанските организации преку директна финансиска поддршка.
- ▶ Унапредување на процесот на доделување на средства и одговорно користење на средствата од страна на граѓанските организации.

Мерки:

1. Следење на спроведувањето на Законот за здруженија и фондации; особено спроведувањето на одредбите за дејности со кои се стекнува добивка; анализа на потребите за подобрување на одредбите или спроведувањето и активностите по препораките.
2. Подготовка на прирачник за граѓански организации и органите на државната управа за користење на средства од дејности со кои се стекнува добивка и нивно следење.
3. Донесување на интерни акти на Комисијата за организации со статус од јавен интерес; следење на доделувањето на статусот и ефектот од работата на организациите со статус од јавен интерес; градење на капацитети за членовите на Комисијата.
4. Формирање и објавување електронска база на податоци за организации со статус од јавен интерес (*поврзаност со мерката за генерална електронска база.*).
5. Анализа на спроведувањето на Законот за сметководство на непрофитните организации, правилници и формулари и препораки и активности по препораките.
6. Анализа на примената на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам и неговото влијание врз работата на граѓанските организации.
7. Измени на Законот за данок на добивка; измени на законите за данок на додадена вредност и персонален данок на доход.
8. Анализа на Законот за игри на среќа од аспект на европските практики и домашните потреби.
9. Анализа на потребите и можностите за подобрување во организациската поставеност на надлежните тела за институционална поддршка на граѓанските организации и за кофинансирање на проектите на граѓанските организации.
10. Донесување на правно обврзувачки акт (правилник) за распределба на средства за граѓанските организации од Буџетот.
11. Вклучување на теми за финансирање на граѓанските организации

во програмите за обука на државните службеници; подготвени прирачници и модели за финансирање во согласност со актите.

12. Унапредување на координацијата и финансирањето на граѓанските организации од органите на државната управа.
13. Овозможување на достапност на информациите за сите организации кои добиле средства од Буџетот на Република Македонија и статусот на нивните проекти.
(*Њоврзаноси со мерка за генерална елекџронска база*)

Носиџели на меркиџе: Генерален секретаријат-Одделение за соработка со невладини организации, Министерство за правда, Министерство за финансии, Управа за финансиско разузнавање, Секретаријат за европски прашања и други релевантни ресорни министерства.

Период на спроведување: Спроведувањето на активностите ќе биде започнато во 2012 година и тие поинтезивно ќе се спроведуваат со Првиот акциски план. Активностите што ќе следуваат ќе се спроведат со Вториот акциски план.

Приориџејшна обласџ 2: Учесџво во џроцесџе на креирање џолиџики, донесување закони и евројска инџтеграција

Во повеќе стратегиски документи и определби, Владата ја истакна важноста за редовно и навремено вклучување на граѓаните и граѓанските организации во процесите на креирање политики и закони.

Во согласност со тоа, преземени се неколку мерки со цел да се постават основи за хармонизирано вклучување на страните. Но потребни се повеќе напори за ова да се практикува навремено и од сите органи, како и да се интегрираат мислења на засегнатите страни во документите. Владата ќе преземе мерки за да обезбеди редовно консултирање и вклучување на организациите од страна на органите на државната управа во согласност со пропишаните процедури и рокови. Со тоа ќе се придонесе кон подобри практики на консултирање, ефективни консултации и континуирано вклучување на организациите во процесите. Со спроведувањето на анализи за вклучување на граѓанските организации во процесите на одлучување, ќе се разгледа и спроведувањето на Законот за лобирање и начинот на кој тој влијае на работата на организациите со цел да се подобри практиката доколку е потребно. Како краен резултат ќе се обезбедат поквалитетни закони кои одговараат на потребите на граѓаните и заедницата, поткрепени со анализи и експертиза.

Во оваа област, Владата ќе се заложи да го поврзе спроведувањето на Стратегијата со мерките од Националната стратегија за млади на Република Македонија, особено со мерките за активно учество на младите луѓе во јавниот живот и процесите на донесување одлуки на национално и на локално ниво.

Владата се залага максимално да се искористува информатичката технологија при комуникација со граѓанскиот сектор. Во рамките на процесот на проценка на влијанието на регулативата, порталите ЕНЕР и е-демократија ќе овозможат навремено и транспарентно информирање и on-line консултирање со засегнатите страни. За граѓанските организации да знаат кој е претставник во групите и да можат полесно да ги координираат своите мислења, Владата ќе воспостави база на вклучените претставници од здруженијата и фондациите и истата ќе биде објавена на веб- страницата на Одделението за соработка со невладини организации.

Владата ја препознава значајната улога на граѓанските организации како претставници на граѓаните и како партнери во дефинирање на политиките поврзани со европските интеграции. Владата ќе се стреми да ја прошири досегашната соработка и да развива партнерства во сите фази на европските интеграции. Владата активно ќе ги вклучи граѓанските организации во овие процеси, при што освен редовни средби во текот на годината, тие ќе бидат вклучени и во сите работни тела кои ја изготвуваат НПАА. Исто така, граѓанските организации ќе бидат вклучени во процесите на отворањето на поединечните поглавја од acquis-то штом ќе започнат преговорите, со што и во овие процеси граѓанските организации ќе можат да им помогнат на органите на државната управа со своите стручни познавања, предлози и сугестии.

Владата ќе соработува со секторот во дефинирање на националните развојни програми за Европската Унија, во програмирање на користењето на фондовите за претпристапна помош (и по пристапот во Европската Унија и во други фондови) и нивно следење. Откако Владата ќе започне програми за развојна помош, во согласност со целите во Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија - ревизија 2012, ќе развива партнерства со организациите во дефинирање на институционална, стратегиска и законска рамка за развојна помош и нивно спроведување.

Владата ќе ја продолжи соработката со граѓанските организации и во меѓународните иницијативи и процеси. Владата, особено ќе ги вклучи организациите во иницијативата „Отворено владино партнерство“, како и во подготовката на извештаи, изборот на лица за комитети и други активности од областа на надворешната политика.

Како резултат на овие мерки, дефинираните политки и закони ќе одговараат на потребите на заедницата и заложбите за интеграција во Европската Унија. Организациите ќе бидат редовно вклучени во процесите на планирање, програмирање и следење на спроведувањето. Извештаите за спроведување на ратификувани меѓународни договори ќе бидат сеопфатни и збогатени со податоци и анализи од граѓанските организации.

Цели:

- ▶ Подобрување на условите за учество во процесот на креирање политики и донесување закони.
- ▶ Унапредување на процесот на информирање и консултации со граѓанскиот сектор преку промовирање на информатичко-комуникациските технологии во процесите.
- ▶ Зајакнување на партнерството во процесите поврзани со европските интеграции.
- ▶ Соработка во подготовката на извештаи до договорните тела според ратификувани меѓународни договори и вклучување во иницијативи кон кои пристапила Република Македонија.

Мерки:

1. Следење на Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики.
2. Утврдување на потребите и можностите за законско уредување на постапката за изготвување закони и консултации со засегнатите страни и активности по препораките.
3. Вклучување теми за учество во процесите на креирање политики и донесување закони во програмите за обука на државните службеници.
4. Воспоставување модели за вклучување и избор на граѓански организации во работни групи.
5. Следење на консултациите и вклучување на граѓанските организации; определување на контакт лице во секое министерство одговорно за водење на консултациите.
6. Зголемување на свеста за можностите што ги нуди порталот е-демократија пред граѓанските организации и поттикнување за негово користење.
7. Промовирање на можностите за вклучување на граѓанските организации преку информативни средби, веб-страници и медиуми.
8. Креирање и објавување на електронска база на податоци за учество на граѓанските организации во рамките на

консултативни процеси со различни министерства (поврзаност со мерката за генерална електронска база),

9. Подобрување на спроведувањето на Законот за лобирање.
10. Активно вклучување и консултирање на граѓанските организации при подготовка на НПАА (во согласност со темите) и преговарачките позиции за членство во ЕУ; вклучување на претставници на граѓанскиот сектор во работните тела за подготовка на преговарачките позиции и преговори со ЕУ.
11. Анализа за досегашната вклученост и препораки за подобрување на соработката во дефинирање на националните развојни програми за ЕУ, спроведување на препораките.
12. Анализа за досегашната вклученост во програмирањето на користењето на фондовите за претпристапна помош (а по пристапувањето во ЕУ и други фондови) и нивно следење и препораки за подобрување.
13. Дефинирање на програма за партнерство во развојот на институционална, стратегиска и законска рамка за развојна помош и нивно спроведување и механизми за соработка во оваа област.
14. Консултации и соработка на органите на државната управа и граѓанските организации за сеопфатна подготовка на извештаите на Република Македонија за спроведување на ратификуваните меѓународни договори и континуирано исполнување на обврските на Република Македонија.
15. Вклучување на граѓанските организации во изработката и спроведувањето на Акцискиот план во согласност со принципите на иницијативата „Отворено владино партнерство“ (ОВП).

Носиџели на меркиџе: Секретаријат за европски прашања, Генерален секретаријат-Одделение за соработка со невладини организации, Министерство за информатичко општество и администрација, Министерство за правда, Министерство за надворешни работи, ресорни министерства.

Период на спроведување: Спроведувањето на активностите ќе биде започнато во 2012 година и поинтезивно ќе се спроведуваат со Првиот акциски план и по воспоставување на мерките чие спроведување и следење ќе се одвива континуирано. Мерките во однос на дефинирање на програма за партнерство во развој и спроведување на развојната помош ќе се спроведуваат во вториот акциски план.

Владата презема посебни мерки за развој на социјалната економија и социјалното претприемништво за да ја подобри економско-социјалната состојба на граѓаните. Непрофитното претприемништво во Европската Унија и во Република Македонија се јавува во повеќе облици и се спроведува од страна на различни субјекти, меѓу кои и здруженијата и фондациите. Главната цел на овој вид претприемништво е здруженијата и фондациите својата остварена добивка да ја насочат кон остварување на мисијата и задоволување на потребите на граѓаните, без притоа да се дели профитот. Граѓанските организации во Европската Унија имаат значаен потенцијал за намалување на сиромаштијата и невработувањето, вклучувањето на маргинализирани групи, локален развој, и слично. Имајќи ја предвид оваа важна улога на организациите во социо-економскиот развој, потребно е да се преземат мерки организациите да се зајакнат (финансиски и внатрешно) и да се создадат можности за поголем придонес кон заедницата. Граѓанските организации во Македонија немаат долгорочна финансиска одржливост за да може да вработуваат луѓе, особено подолгорочно и поради тоа претежно спроведуваат активности со волонтери или времено вработени лица. Од друга страна, можноста директно да се занимаваат со дејностите со кои се стекнува добивка за финансиска одржливост на организациите е важен напредок. Владата ќе ги вклучи потребите на граѓанските организации во генералните програми за развој на претприемништво и ќе даде поддршка кон креирање на бизнис-моделите кои ги интегрираат економските и социјалните интереси и ќе овозможат создавање поволна рамка за развој на социјалното претприемништво во граѓанскиот сектор.

Граѓанските организации во Македонија, особено здруженијата, се активни во спроведување на услуги во социјалната сфера, образованието, здравството и други области. Со цел да ги зајакне овие функции и да ги поддржи организациите во генерирање средства за тие активности, Владата ќе преземе мерки да ги вклучи и фондациите во процесите, да овозможи поволна даночна рамка и да промовира модели и добри практики во овие области.

Односот Влада-деловен сектор-граѓански сектор е особено важен во услови кога општеството се развива и кога има потреба од дополнителни ресурси и експертиза за задоволување на проблемите на заедницата. Во државите членки на Европската Унија се забележува дека е сè поактивна улогата и придонесот на деловниот сектор во остварување на потребите на заедницата, како и соработка со граѓанските организации во давање услуги и спроведување на проекти во јавни дејности. За таа цел, Владата

ќе преземе мерки со цел да го поттикне развојот на партнерство помеѓу граѓанските организации, деловниот сектор и институциите. Во таа насока Владата ќе го стимулира деловниот сектор активно да се вклучи и да придонесува за развој на општеството, преку развој на општествено одговорни практики кои вклучуваат партнерства и со граѓанските организации. Владата ќе предложи измени на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности и ќе ги вклучи потребите на граѓанските организации во спроведувањето на Националната агенда за општествена одговорност на претпријатијата.

Како резултат на овие мерки, граѓанските организации ќе бидат охрабрани повеќе да придонесуваат во задоволување на потребите на заедницата и активно ќе соработуваат со државните органи. Граѓанскиот сектор ќе биде активно вклучен во креирањето и дијалогот за јавни-приватни партнерства за постигнување на одржлив економски раст и социјална кохезија. Исто така, ќе бидат развиени општествено одговорни практики за балансиран раст и социјална кохезија кои вклучуваат партнерства со граѓанскиот сектор. Со оглед на тоа дека постојат добри примери на соработка во овие сфери со локалните заедници, мерките што ќе се предложат ќе можат да се земат предвид и на локално ниво.

Цели:

- ▶ Развој на социјалната економија.
- ▶ Зголемување на обемот на вклучување на граѓанските организации во давање услуги за потребите на заедницата.
- ▶ Поттикнување на поддршка и придонес од граѓаните и деловниот сектор.
- ▶ Развивање на партнерства помеѓу јавниот сектор, граѓанските организации, и деловниот сектор за постигнување на економски и социјален развој.

Мерки:

1. Подигнување на свеста за социјалното претприемништво кај граѓанските организации.
2. Донесување Закон за социјално претприемништво.
3. Создавање на поттикнувачко правно окружување за социјално претприемништво,
4. Анализа за спроведувањето на законската рамка за социјални услуги и препораки за подобрување.
5. Промовирање на добри модели за соработка и особено соработка во давање услуги пред единиците на локална самоуправа.
6. Развивање модели за соработка во областа на образованието, здравството, културата и др.

7. Поврзување со мерките од Националната агенда за општествена одговорност на претпријатијата.
8. Измени на Законот за донации и спонзорства во јавни дејности; следење на ефектите од Законот и вклучување мерки за подобрување.
9. Вклучување на граѓанските организации во дебати за улогата на граѓанскиот сектор во развојот на јавно-приватни партнерства;
10. Промовирање на модели на три-партитни партнерства (Влада, бизнис и граѓански сектор) во насока на економски развој и социјална кохезија.

Носители на мерките: Министерство за економија, Министерство за труд и социјална политика, Министерство за локална самоуправа, Министерство за здравство, Министерство за образование и наука, Министерство за правда, Министерство за култура, Генерален секретаријат-Одделение за соработка со невладини организации, Национално координативно тело за ООП.

Период на спроведување: Спроведувањето на активностите ќе биде започнато во 2012 година и поинтезивно ќе се спроведуваат со Првиот акциски план и по воспоставување на мерките нивното спроведување и следење ќе се одвива континуирано. Измените на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности се во тек. Дел од активностите ќе се одвиваат во согласност со временската рамка на мерките во Националната агенда за општествена одговорност на претпријатијата. Донесувањето на Законот за социјално претприемништво ќе се спроведе во периодот 2014-2016.

Приоритетна област 4: Граѓански активизам и поддршка од заедницата

Целта на граѓанското образование е да придонесе кон развојот на заедниците што се грижат за потребите на другите, кон зајакнување на граѓанското општество и демократија, особено изразена преку партиципативноста и граѓанскиот ангажман. Истражувањата покажуваат дека вклученоста на граѓаните во здруженијата и фондациите, придонесува за нивната граѓанска одговорност и поттикнува граѓански активизам. Од друга страна, учењето на граѓански вештини на училиште позитивно корелира со граѓанското учество што сугерира дека наставата која вклучува учење за активно граѓанство е особено значајна за создавање одговорна младина. Владата ќе ги поттикне иницијативите за зајакнување на граѓанското образование, мерките за неформално образование и ангажман на млади лица.

Со донесување на Законот и Стратегијата за промовирање и развој на волонтерството Владата ги постави основите и рамката за поттикнување на граѓаните да се вклучат во општествените процеси преку активности на јавни и приватни субјекти. Волонтирањето е особено важно во средини каде постои невработеност, каде младите се помалку ангажирани во општествените процеси и генерацијата на постари лица е неактивна, а може значително да придонесе со своето искуство. Владата ќе направи посебни заложби да го поттикне развојот на волонтерството, особено со спроведување на мерките во Стратегијата за промовирање и развој на волонтерството.

Владата ќе преземе конкретни мерки со цел да придонесе кон зголемено образование на младите и постарите лица за граѓанското општество и поттикнување на нивниот активен ангажман. Како резултат на тие мерки, граѓаните ќе имаат зголемени разбирања за демократските процеси, граѓанските права и обврски, за можностите за учество и активно да придонесуваат преку вклучување во општествените процеси.

Цели

- ▶ Подигнување на свеста кај младите и нивно поактивно учество во граѓанскиот сектор.
- ▶ Поттикнување на вклучувањето на граѓаните во граѓанскиот сектор и општествените процеси.

Мерки

1. Соработка со претставници на граѓанскиот сектор во спроведување на наставни предмети и активности во училиштата поврзани со темите демократија и граѓански сектор.
2. Поврзување со мерки од Стратегијата за промовирање и развој на волонтерството.
3. Поттикнување волонтерски активности на возрасни лица.

Носиџели на меркајџа: Министерство за труд и социјална политика, Министерство за образование и наука, Министерство за локална самоуправа, Министерство за правда и други ресорни министерства, Генерален секретаријат-Одделение за соработка со невладини организации, Агенцијата за млади и спорт.

Период на сїроведување: Спроведувањето на мерките ќе биде започнато во 2012 година и ќе се следи континуирано. Спроведувањето на првата мерка ќе се одвива во согласност со мерките во Стратегијата за промовирање и развој на волонтерството.

Приоритетна област 5: Зајакнаша институционална рамка и практики за соработка

Одделението за соработка со невладини организации во Генералниот секретаријат на Владата е централното место за размена на информации и соработка на Владата со граѓанскиот сектор, кое ги координира активностите за соработка, известува и предлага мерки за подобрување на соработката. Со цел да ја зајакне улогата на Одделението, Владата ќе преземе мерки да ги намали административните пречки за континуирана и флексибилна комуникација со граѓанскиот сектор. Преку овие мерки Владата ќе се приближи кон новите текови во регионот и во Европската Унија кои даваат поголемо значење на ваквите одделенија и го зајакнуваат нивното влијание во развојот на политиките за граѓанските организации. Со цел да овозможи поактивно функционирање на Одделението, Владата ќе одвојува посебни средства за спроведување на активностите, согласно годишните планови на работа на Одделението.

Веб-страницата на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат www.nvosorobotka.gov.mk ќе биде модернизирана, ажурирана со нови информации и ќе содржи централна база. Базата ќе содржи информации за корисниците на финансиска поддршка од Буџетот на Владата на Република Македонија и на одделните органи на државната управа, за организации со статус од јавен интерес, за учество на организации во работни тела и учество во креирање политики.

Владата ќе преземе мерки за да го подобри механизмот за комуникација на мрежата на одговорни државни службеници за соработка со граѓанските организации во ресорните министерства, да се дефинираат подобро механизмите за координација на мрежата, да се утврдат јасни критериуми за избор/назначување на лица одговорни за соработка со граѓанските организации во секое министерство и да се обезбеди нивен континуиран и долгорочен ангажман.

Владата ја препознава потребата да се вклучи поактивно граѓанскиот сектор во дефинирање на политиките што го засегаат и да соработува во спроведување и следење на заеднички иницијативи. Во согласност со тоа, се предлага да се преземат поактивни чекори кон формирање советодавно тело за дијалог составено од претставници на Владата, органите на државната управа и граѓанските организации, како уште еден механизам за институционална соработка. Вакви механизми постојат во повеќе држави во Европа, вклучувајќи ги и Хрватска, Црна Гора, Словачка, Чешка и други. Формирањето на ова тело ќе биде спроведено во соработка и консултации со граѓанските организации.

Мерките што се преземаат во оваа Стратегија на институционално ниво особено ќе се стремат да ја поттикнат соработката со организации кои работат во руралните средини, директно или преку единиците на локалната самоуправа (на пример, преку воспоставување мрежа за споделување на добри практики и примери).

Како резултат на мерките, граѓанските организации поактивно ќе учествуваат во дефинирање на приоритетите, ќе бидат активни во следење на спроведување на Стратегијата, ќе даваат предлози за подобрување на правната рамка и сл.. Подобрата координација меѓу органите на државна управа и ажурирањето на веб-страницата www.nvosorobotka.gov.mk ќе придонесат за поедноставен пристап и преглед на состојбата на граѓанскиот сектор во однос на ресурсите и дејствувањето. Тоа ќе помогне во подготвување на мерки во однос на нови подобри политики и закони кои ќе го поддржуваат граѓанскиот сектор и соработката со Владата.

Соработката на национално ниво, вклучувањето на организациите од градовите низ цела Македонија и руралните средини зависи и од квалитетното партнерство изградено на локално ниво. За таа цел, Владата и Генералниот секретаријат-Одделението за соработка со невладини организации, во соработка со ресорните министерства, ќе преземат мерки за да ги промовираат моделите на соработка и вклучување од национално на локално ниво. Владата ќе се стреми да ги поттикне единиците на локалната самоуправа да ја продолжат добрата практика на соработка и развој на локалните граѓански организации и да усвојат слични механизми за соработка, поддршка и вклучување на граѓанските организации во спроведување на активностите.

Цели

- ▶ Зајакната институционална рамка и практики за соработка; зајакнување на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат и придонес кон континуирана и отворена дебата за потребите за развој на граѓанскиот сектор.
- ▶ Придонес кон подобрена размена на информации, консултации и активно партнерство.
- ▶ Зајакнување на механизмот за комуникација на мрежата на одговорни државни службеници за соработка со граѓанските организации.
- ▶ Придонес кон вмрежување на граѓанските организации на регионално ниво.
- ▶ Придонес кон зајакнување на партнерствата меѓу единиците на локалната самоуправа и граѓанските организации.

Мерки:

1. Зголемување на капацитетите и активностите на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат според утврдените одговорности.
2. Анализирање на можноста за прераснување на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на ниво на сектор.
3. Подобрување на веб-страницата www.nvosorabotka.gov.mk со информации и бази на податоци.
4. Воведување критериуми и мандат за избор на одговорни државни службеници за соработка со граѓанските организации од министерствата и нивни заменици (членови на мрежа); објавување на листата на членовите и замениците.
5. Градење на капацитетите на членовите на мрежата.
6. Воведување нови модели и методи на комуникација и координација на членовите на мрежата.
7. Подготвителни активности кон формирање на советодавно тело за унапредување на соработката, дијалогот и поттикнување на развојот на граѓанскиот сектор составен од претставници на Владата, органите на државната управа и граѓанските организации (2012-2014). Формирање на советодавното тело и усвојување на сите документи потребни за работа на советодавното тело за дијалог помеѓу Владата и граѓанскиот сектор (2015-2017)
8. Подготовка на електронски преглед на информации за состојбата, карактеристиките и капацитетите на граѓанскиот сектор;
9. Вклучување на Република Македонија во регионалната иницијатива (Словенија, Хрватска и Црна Гора) за формирање регионална електронска база на податоци на невладини организации (www.ngo-portal.eu);
10. Создавање на комуникациски мрежи и систем за поддршка за споделување на позитивните примери на меѓусебна соработка со единиците на локалната самоуправа.

Носиџел на мерката: Генерален секретаријат-Одделение за соработка со невладини организации, ресорни министерства, Министерство за локална самоуправа и Агенција за млади и спорт.

Период на спроведување: Спроведувањето на мерките е веќе започнато и неговата примена ќе се следи континуирано. Подготвителните активности за формирањето на советодавното тело ќе започнат со Првиот акциски план, а неговото конституирање ќе се направи во рамките на Вториот акциски план.

VI. СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА

ВРЕМЕНСКА РАМКА

Целите на оваа Стратегија ќе се реализираат во шестгодишен период од 2012 година до крајот на 2017 година. Спроведувањето на специфичните мерки на Стратегијата ќе биде овозможено преку усвојување на Акциски план од страна на Владата, во кој детаљно се предвидени активностите за периодот 2012-2014, додека пак, активностите за периодот 2015-2017 година ќе се дополнат и подетално ќе бидат развиени по оценувањето на спроведувањето на активностите во првите три години.

СУБЈЕКТИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА

Како главни субјекти кои ќе се залагаат за исполнување на начелата, целите и мерките наведени во овој стратески документ се Владата на Република Македонија, министерствата и другите органи на државната управа. Одредени државни институции ќе имаат одговорност да го помогнат спроведувањето на одредени цели (на пример, јавни установи, образовни институции).

Генералниот секретаријат - Одделение за соработка со невладини организации ќе биде одговорно за координирање на спроведувањето, подготовка на акциските планови и известување на Владата за степенот на спроведување.

ПОВРЗУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА СО ДРУГИТЕ СТРАТЕГИСКИ ДОКУМЕНТИ И ЗАЛОЖБИ НА ВЛАДАТА

Во подготвувањето на оваа Стратегија, Владата ги зема предвид постојните стратегии кои се стремат да ја подобрат соработката со граѓанскиот сектор и да помогнат во развојот на одредени области на неговото дејствување. Владата ќе го координира спроведувањето на мерките од оваа Стратегија со мерките на другите стратегии и со други документи на органите на државна управа. Во поглед на ова, значајно е да се издвојат следниве стратегии и програми и нивните акциски планови:

Главна цел на *Стратегијата за промовирање и развој на волонтерството (2010-2015)* е обезбедување на постојан развој, промовирање и јакнење на волонтерското ангажирање во Република Македонија. Со Стратегијата, Владата се залага да ги оствари следниве конкретни стратегиски цели: (1) промовирање на волонтерството кај пошироките јавност; (2) поттикнување на културата на волонтирање во рамките на образовниот систем; (3) зголемување на нивото на волонтирање во граѓанскиот сектор; (4) воспоставување на систем на институционална поддршка на волонтерството. Во насока на остварување на институционалната поддршка на волонтерството, Стратегијата предвидува формирање на Националниот совет за развој на волонтерството. Исто така, се предвидуваат и следниве мерки: следење на спроведувањето на законските решенија и планираните активности и нивна евалуација; обезбедување на финансиска поддршка за проекти и програми за поттикнување и развој на волонтерството; развивање на капацитетите на државните институциите за работа со волонтери; и зајакнување на можностите за волонтирање кај младите лица.

Стратегијата за реформа на јавната администрација (2010-2015) има цел да ја надгради и унапреди законската и административната рамка, да ги примени концептите и стандардите на ЕУ и да го подобри општиот административен капацитет, како и административниот капацитет во различните сектори. Помеѓу специфичните цели значајни за соработката со граѓанскиот сектор се мерките поврзани со концептот на „е-Влада“ и подобрување на отвореноста и транспарентноста на јавната администрација преку подобрен пристап до информации од јавен карактер и подигнување на нивото на вклученост на граѓанските организации во процесот на донесување одлуки.

Националната стратегија за е-Влада (2011-2012) ги дефинира главните стратегиски цели и акциски план за зголемено користење на информатичката и комуникациската технологија за поефикасна јавна администрација. Со цел да го зголеми учеството на граѓаните и граѓанските организации во донесување владини одлуки, во Стратегијата се предвидува креирање на веб-порталот „е-демократија“ како алатка што истовремено ќе ги зајакне и демократските процеси во државата.

Националната агенда за оштествена одговорност на претпријатијата во Република Македонија за 2008-2012 предвидува мерки кои ќе поттикнат дијалог меѓу јавниот, деловниот и граѓанскиот сектор, развивање на капацитетите на граѓанските организации за дијалог со деловниот сектор, со цел да се вклучи во нивната работа, поттикнување за вклучување на принципите на општествена одговорност на претпријатијата во визиите и мисиите на деловните субјекти.

*Националната стратегија за млади на Република Македонија (2006-2016)*⁵⁰ истакнува дека „развојот и јакнењето на цивилното општество, волонтерските и општествените здруженија се неопходен чекор во промоцијата на одговорно граѓанство и гаранција за демократијата“. *Акциониот план за имплементација на Националната стратегија за млади за 2009* година предвидува да осигура систематско, фокусирано и сеопфатно делување на актерите во младинската сфера во Македонија, а во насока на разрешување на младинските проблеми и задоволување на потребите утврдени со Основната студија за младинските трендови во земјава и националната стратегија за млади. Во рамките на Националниот акциски план се опфатени осум приоритетни области и тоа: образование, младинско самовработување и поддршка пред вработување, квалитет на живеење, здравство и превенција, култура, младинско информирање, локална младинска работа и партиципација. Стратегијата особено се стреми да промовира активно учество на младите луѓе во јавниот живот и процесите на донесување одлуки на национално и на локално ниво.

Република Македонија се приклучи кон *Иницијативата за отворено партнерство* која ја промовира отвореноста на владите во повеќе димензии, како фискалната транспарентност, пристапот на јавноста до информации, пријавувањето на приходите и имотот на високи функционери, како и учеството на граѓанскиот сектор во општествениот живот. Владата ќе го развие Акцискиот план на оваа Иницијатива земајќи ги предвид целите и мерките на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор.

ФИНАНСИСКИ РЕСУРСИ

За спроведувањето на мерките од оваа Стратегија, Владата и органите на државната управа ќе планираат средства во Буџетот на Република Македонија, во рамките на буџетите на Владата и на органите на државната управа. Органите на државната управа ќе ги интегрираат мерките во своите стратегиски планови и ќе предвидат средства потребни за нивно спроведување.

Советодавното тело за унапредување на соработката, дијалогот и поттикнување на развојот на граѓанскиот сектор ќе биде составено од претставници на Владата, органите на државната управа и граѓанските организации кои нема да примаат паричен надоместок како членови на ова тело. За одржување на состаноците и целата административно-

---

⁵⁰ Донесена во 2006 година

техничка поддршка за неговата работа ќе се грижи Генералниот секретаријат - Одделението за соработка со невладини организации.

Исто така, Владата ќе ги спроведува мерките во соработка со граѓанските организации и заедно со нив ќе се приклучи на веќе постојни иницијативи и проекти или на оние што се планираат (на пример, изработка на анализи, организирање на настани). Соработката со донаторите е значен механизам за кофинансирање и спроведување на комплементарни активности, особено во насока на градење на капацитетите на граѓанските организации за вмрежување, конструктивен придонес во консултативните процеси, давање услуги, дијалог и комуникација со другите сектори и слично. Преку координација со донаторите ќе се постигнат поефикасни и долгорочно одржливи резултати.

VII. РАМКА ЗА СЛЕДЕЊЕ И РЕВИЗИЈА

Со цел да се обезбеди континуирано и хармонизирано следење на Стратегијата, Одделението за соработка со невладини организации ќе подготви *План за следење и евалуација на спроведувањето на Стратегијата*. Планот за следење и евалуација ќе содржи методологија за следење и оценка на спроведувањето. Планот, меѓу другото, ќе ги вклучува следниве мерки:

- ▶ Годишен извештај до Владата за извршените активности и постигнатите цели во спроведување на Стратегијата од страна на Генералниот секретаријат кој ќе ги сумира извештаите поднесени од органите на државната управа.
- ▶ Годишни извештаи за спроведување на мерките на Стратегијата од органите на државната управа поднесени до Одделението за соработка со невладини организации и подготовка на образец за формата и содржината на годишните извештаи за спроведување на мерките на Стратегијата;
- ▶ Годишни планови: на крајот на секоја година, во месец декември, органите на државната управа одговорни за спроведување на мерките на Стратегијата, ќе доставуваат до Одделението за соработка со невладини организации активности кои планираат да ги спроведат во текот на наредната година како резултат на акциските планови на Стратегијата, со конкретен рок и субјекти со кои ќе се соработува во спроведување на мерките;
- ▶ Методологија за ревизија на Стратегијата; Методологијата ќе предвиди адаптирање на акциските планови и предлози за приоритетни мерки во согласност со препораките од спроведувањето и потребите.
- ▶ Методологија и рокови за развој на Вториот акциски план (2015-2017).
- ▶ Методи за консултирање на граѓанските организации во процесите на оценка на спроведувањето на Стратегијата.

Оценувањето на спроведувањето на Стратегијата ќе се врши еднаш годишно преку мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓански организации во консултации со претставници на граѓанските организации. Резултатите од оценувањето ќе содржат анализа на дотогашното спроведување, информации за постигнатите цели и препораки за измена и прилагодување на акциските планови. Секретаријатот за европски прашања ќе биде активно вклучен во следењето на спроведувањето на Стратегијата во делот на активностите поврзани со процесот на ЕУ интеграција.

Извештаите и плановите ќе бидат достапни на веб-страниците на органите на државната управа и на веб-страницата на Одделението за соработка со невладини организации.

Во некои европски земји спроведувањето на стратегиските документи се одвива преку формирање посебен механизам за соработка со граѓанскиот сектор, во вид на таканаречени совети за развој на граѓанското општество или друг вид постојани работни тела кои вклучуваат претставници на органите на државна управа и граѓанските организации.⁵¹ Во таа насока, Владата ќе формира и меѓусекторско советодавно тело кое меѓу другите задачи ќе го преземе следењето на спроведувањето на Стратегијата и ќе овозможи директно учество на граѓанските организации во оценката на спроведувањето Стратегијата.

---

51 На пример, во Летонија беше формиран Совет за спроведување на Меморандумот за соработка, во Естонија беше формиран Заеднички комитет за спроведување на естонскиот концепт за развој на секторот, во Хрватска покрај Советот за развој беше формиран и посебен Комитет за следење на спроведувањето на Стратегијата, во Англија беше формирана Комисија за спроведување на договорот за соработка, во Франција Национален совет за спроведување на Повелбата за соработка, во Црна Гора Совет за следење на Стратегијата. За повеќе информации види „Европски практики за спроведување на документи и канцеларии што го поддржуваат развојот на граѓанското општество“, (European Practices on Implementation of Policy Documents and Liaison Offices That Support Civil Society Development), Катерина Хаџи-Мицева Еванс, 2009

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

Анализа на спроведувањето на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, Здружение „Конект“ во соработка со Европскиот центар за непрофитно право (ECNL), декември 2011;

Анализа на спроведувањето на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности и препораки за негово подобрување, *Центар за институционален развој, јуни 2010;*

Анализата на процесот на креирање на регулативите преку изготвување Проценка на влијанието на регулативата, *издадено од Фондација Инститиути ошворено ошшесиво Македонија, 2010;*

Водич за примена на законот за волонтерство, , Алексевска Мирјанка, публикуван од Европскиот центар за непрофитно право (ECNL), 2008;

Воспоставување на ефикасен координативен механизам со другите Владини институции релевантни за спроведување на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор, *Никица Кусеникова, 2011;*

Даночното опкружување на граѓанските организации во Република Македонија, *Македонскиот центар за меѓународна соработка, 2011;*

Долг пат до поголем граѓански ангажман - аналитички извештај, ЦИВИКУС: Индекс на граѓанското општество во Република Македонија, *изготвен од Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС), 2011;*

Европска комисија Комуникација, *Европа 2020 Стратегија за паметен, одржлив и инклузивен развој следната деценија, COM(2010)2020, 2010;*

Европска комисија: Бела книга за европско владеење, *COM(2001) 428, 24 јули 2001 година;*

Европски практики за спроведување на документи и канцеларии што го поддржуваат развојот на граѓанското општество, (European Practices on Implementation of Policy Documents and Liaison Offices That Support Civil Society Development), Катерина Хаџи-Мицева Еванс, 2009;

Закон за донации и спонзорства во јавните дејности – имплементација и главни предизвици, Никица Кусиникова во соработка со Европскиот центар за непрофитно право (ECNL), мај/јуни 2010;

Закони и практики што ги засегаат волонтерите од 2001 (Laws and Policies that Affect Volunteers Since 2001), *Програма на Обединети Нации Волонтери*, 2009;

Заклучоци од 5, состанок на Заедничкиот консултативен комитет (ЗКК) на граѓанското општество на ЕУ и Република Македонија, *огржан на 18.10.2011*:

Извештај за напредокот на државите од Западен Балкан, дел за Македонија, *Европска комисија 2011*;

Индекс за одржливост на невладините организации во Централна и во Источна Европа во 2010, *УСАИД, 2011*;

Иницијатива за формирање на Одделението за соработка на Владата со невладиниот сектор во Република Македонија, *ноември 2004*;

Извештај за прогресот на спроведувањето на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор (2007-2011) за периодот јануари 2007–декември 2010 година, *Емина Нурединоска, 2010*;

Национална стратегија за е-Влада 2010-2012, Министерство за информатичко општество и администрација;

Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија - ревизија 2011;

Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија - ревизија 2012;

Ограничувањата на слободата на здружување и дејствување во граѓански практики 13 - Перцепција на влијанието и околината на граѓанските организации, Слаѓана Димишкова, *Македонскиот центар за меѓународна соработка, 2011*;

Општествената одговорност на граѓаните, Македонски центар за меѓународна соработка, 2009

Писмо од министерот за надворешни работи на Владата на Република Македонија по повод пристапувањето на Република Македонија кон иницијативата „Отворено владино партнерство“, *септември 2011*;

Презентација: „Надзор врз субјектите и начини на вршење на истиот“, од Петар Ристовски (03.03.2011), *Управа за сиречување на пари и финансирање на тероризам*;

Развивање и спроведување на закони и политики за волонтерство (Drafting and Implementing Volunteerism Laws and Policies), *Програмаџа на Обединети Нации Волонтери, 2011*;

Развој и имплементација на концептот на социјално претпријатие во Македонија: Студија за потенцијалот за натамошно промовирање на Социјалното претпријатие како иновативен бизнис-модел со социјални цели во македонската економија, *Центар за институционален развој и ЕУКЛИД, 2011*;

Резолуција на Европскиот парламент за Перспективите за развивање граѓански дијалог според Лисабонскиот договор, P6_TA(2009)0007, *13 јануари 2009 година*;

Сведочење на директорот на Управата за јавни приходи, г. Горан Трајковски, на собраниската надзорна расправа на тема „Имплементација на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности“;

Совет на Европа, *Кодекс на добра практика за граѓанско учество во процесот на донесување одлуки*, донесен на Конференцијата на МНВО, 2009;

Совет на Европа, *Декларација на Комисијата на министри за Кодексот на добра практика за граѓанско учество во процесот на донесување одлуки*, 2009;

Совет на Европа, *Придружно образложение на Прејорака CM/Res (2007) 14 на Комисијата на министри на земјите-членки за правниот статус на невладини организации во Европа*;

Совет на Европа, *Прејорака CM/Res (2007) 14 на Комисијата на министри на земјите-членки за правниот статус на невладини организации во Европа*, 10 октомври 2007;

Совет на Европа, *Препорака Res (2001) 19 на Комитетот на министри на земјите-членки за учеството на жителите во локалниот јавен живот*, 6 декември 2001 година, и други;

Соопштение на Европската комисија: *Кон зајакнаџа култура на консултации и дијалог - Овшти принципи и минимум стандарди за консултација на заинтересираниите страни од Комисијата*, COM(2002) 704, 11 декември 2002;

Соопштение на Европската комисија: *Поедноставување и њодорување на регулатиорношо окружување, COM(2002) 278, 5 јуни 2002;*

Средствата од лотариите како алатка за поддршка на добри цели и граѓански организации – среќа или планиран концепт (Lottery Proceeds as a Tool for Support of Good Causes and Civil Society Organizations – A Fate or a Planned Concept?), *Кашерина Хаџи-Мицева Еванс, 2011;*

Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор со Акциски план за спроведување (2007-2011);

Стратегија за развој и промовирање на волонтерството на Владата на Република Македонија (2010)

Стратегија на Град Скопје за соработка со граѓанските организации (2007);

Стратегија за Реформа на јавната администрација во Република Македонија (2010-2015 година) и Акциски план;

Транспарентност и учество на јавноста во процесите на донесување закони: Компаративен преглед и проценка на состојбата во Македонија, *ОБСЕ, Македонскиот центар за меѓународна соработка, Европски центар за непрофитно ѡраво (ЕЦНЛ), 2010.*

2012–2017

**АКЦИСКИ ПЛАН ЗА
СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА
ЗА СОРАБОТКА НА ВЛАДАТА СО
ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР**

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<i>Приоритетна област 1: Развиен и одржлив граѓански сектор</i>						
Унапредување на правната рамка за граѓанските организации и нејзино хармонизирано спроведување	Граѓанските организации делуваат врз основа на овозможувачка и поттикнувачка правна рамка.	Следење на спроведувањето на Законот за здруженија и фондации.	Формирање на работна група за подготовка на систем за следење и оценување.	Формирана е меѓусекторска работна група и подготвен е систем за следење и оценување. Информациите за спроведувањето на Законот од министерствата и другите институции се испратени најмалку еднаш годишно	<i>Министерство за правда</i>	Втора половина на 2012-2014
		Изготвување извештај за прогресот на спроведување на Законот.	Изготвување извештај за прогресот на спроведување на Законот.	Изработени се два годишни извештаи за спроведувањето на Законот. Организирани се најмалку два настани и подготвени се предлози за спроведување на препораките.		
		Подготовка на извештај со препораки за унапредување на Законот		Еден извештај со препораки и план за потребните активности се изработени во соработка со органите на државната управа и граѓанските организации		

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
				<p>Број на доставени мислења до надлежните институции</p> <p>Број на разрешени неконзистентности.</p>		
	<p>Статусот на организациите од јавен интерес (ОЈИ) функционално се спроведува.</p>	<p>Зајакнување на капацитетите на Комисијата за ОЈИ и воспоставување на внатрешни механизми.</p>	<p>Подготвување на интерни акти на Комисијата за ОЈИ.</p> <p>Анализа на потребите за градење на капацитетите на Комисијата за ОЈИ.</p> <p>Организирање на обуки и други активности за членовите на Комисијата за ОЈИ.</p>	<p>Увоен е Деловникот за работа на Комисијата за ОЈИ и други акти потребни за работата.</p> <p>Одржани се најмалку две обуки за членовите на Комисијата во првата година од нивната работа.</p> <p>Барањата од граѓанските организации за добивање статус на ОЈИ се аргументирано и стручно образложени.</p>	<p>Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО.</p>	<p>2012-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
	<p>Се следи доделувањето на статусот и ефектот од спроведување на статусот на ОЈИ</p> <p>Достапност на информациите за организации со статус од јавен интерес.</p>	<p>Подготвување на годишни извештаи..</p> <p>Креирање и објавување електронска база на податоци за организации со статус од јавен интерес.</p> <p><i>(Поврзаност со мерка за иницијатива електронска база)</i></p> <p>Ажурирање на информациите во базата на податоци</p>	<p>Воспоставен е систем за следење и оценување кој овозможува преглед на информации за ефектот од спроведување на статусот на ОЈИ.</p> <p>Подготвен е годишен извештај за работата на Комисијата за ОЈИ секоја година базиран на системот за следење и оценување и објавен на веб-страницата на Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО.</p> <p>Базата на податоци е поставена на веб-страницата на Одделението за соработка во невладини организации и ги вклучува сите организации што имаат добиено статус на ОЈИ.</p> <p>Одделението за соработка со невладини организации еднаш месечно ги ажурира информациите во базата на податоци</p>	<p>Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО</p>	<p>2013-2014</p>	

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
	Финансиското работење на граѓанските организации е подобро	Правната рамка за финансиско работење на граѓанските организации соодветствува на потребите и карактеристиките на секторот...	Изработка на анализа за примената на Законот за сметководство на непрофитните организации и подзаконските акти Формирање на работна група за подготвување на измени во Законот или подзаконските акти.	Изработена е една анализа која содржи и препораки за подобрување на Законот и подзаконските акти Подготвени се предлог-измените и дополнувањата на Законот од страна на меѓусекторска работна група. Усвоени се измените во Законот и/или подзаконските акти во согласност со препораките.	Министерство за финансии, УЈП	2012-2014
	Правната рамка за перењето пари и финансирање тероризам соодветствува на карактеристиките на секторот.	Подобрување на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам во согласност со домашните услови и меѓународните регулативи.	Подготовка на споредбена и домашна анализа на постојниот Закон за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам и неговото спроведување.	Изработена е една анализа која содржи и препораки за подобрување на Законот и подзаконските акти.	Министерство за финансии, Управа за финансиско разузнавање..	2012-2014

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
			Формирање работна група за подготвување на измени на Законот или подзаконските акти	Подготвени се предлог измени и дополнувања на Законот од страна на меѓусекторска работна група Увоени се измените на Законот и/или подзаконските акти во согласност со препораките.		2015-2017
Придонес кон развојот на граѓанските организации преку стекнување со добивка и даночни олеснувања	Граѓанските организации ја користат добивката стекната од дејности	Информирање на граѓанските организации и давање насоки за механизмите за стекнување добивка..	Формирање на меѓусекторска работна група за подготовка на прирачник и насоки. Подготовка на прирачник	Изготвен е Прирачникот и е дистрибуиран до граѓанските организации Граѓанските организации информираат за зголемена добивка од дејности. .	Министерство за правда, Министерство за финансии.	2012-2014
	Здруженијата и фондациите менаџираат и користат резервни фондови	Подобрување на правната рамка за користење на резервни фондови .	Анализа на потребите и измени на законите за да се овозможи формирање на резервни фондови. Организирање информативни настани и дискусии по препораките.	Изработена е една анализа која содржи и препораки за подобрување на можностите за користење на резервни фондови. Организира се најмалку два настани и подготвени се предлози за спроведување на препораките.	Министерство за правда Министерство за финансии	2012-2014

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
	Даночната рамка за стекнување со добивка е подобрена.	Вклучување на даночни олеснувања во Закон за данок на добивка за граѓанските организации.	Формирање работна група за подготовка на измени на Законот за данок на добивка.	Подготвени се предлог-измени и дополнувања на Законот од страна на меѓусекторска работната група. Увоени се измените во Законот кои предвидуваат даночни олеснувања за граѓанските организации. Зголемен број граѓански организации кои ја користат и известуваат за остварената добивка.	Министерство за финансии	2012-2014
	ОЈИ имаат дополнителни даночни олеснувања.	Вклучување на даночни олеснувања во законите за ДДВ и персонален данок на доход.	Формирање работна група за подготовка на измени на законите за ДДВ и персонален данок на доход.	Подготвени се предлог-измените и дополнувањата на Законот од страна на меѓусекторска работната груп.а. Увоени се измените во законите кои соодветствуваат на потребите.	Министерство за финансии	2013-2015

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Придонес кон развојот на граѓанските организации преку директна финансиска поддршка	Приходите од игри на среќа и забавни игри се распределуваат во согласност со европските практики и домашните потреби.	Правна рамка за финансирање од приходите од игри на среќа соодветствува со европските регулаторни практики и потребите на граѓанските организации.	Подготвување на домашна и споредбена анализа за потребите и можностите за распределба на средствата од игрите на среќа за поддршка на граѓанските организации и подготвување на препораки.	Изработена е една анализа која содржи и препораки за подобрување на распределбата на средствата од Законот за игри на среќа и подзаконските акти.	Министерство за труд и социјална политика	2013
Приходите од игри на среќа и забавни игри се распределуваат во согласност со европските практики и домашните потреби.	Приходите од игри на среќа и забавни игри се распределуваат во согласност со европските практики и домашните потреби.	Зајакнување на институционалната поддршка на граѓанските организации и за кофинансирање на проектите на организациите.	Анализа на европските практики за институционална поддршка на граѓанските организации. Формирање работна група за подготовка на предлог-модел за институционална поддршка.	Изработена е една анализа за можните модели за институционална поддршка врз основа на европските практики и домашната состојба. Утврдени се препораки за применливи модели за институционална поддршка и кофинансирање на граѓанските организации. Подготвен е предлог-модел согласно препораките од страна на меѓусекторска работна група.	Министерство за труд и социјална политика	2015-2017

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОБЕ-ДУВАЊЕ
				<p>Воспоставен е модел за институционална поддршка и кофинансирање.</p> <p>Број на граѓанските организации кои користат средства за институционална поддршка.</p> <p>Број на организации кои добиваат поддршка од Буџетот на Република Македонија за кофинансирање на проекти.</p>		
	<p>Правната рамка и практиката за доделување на средства се подобрени.</p>	<p>Донесување на обврзувачки акт (правилник) за распределба на средства за граѓанските организации од Буџетот.</p>	<p>Формирана е работна група за изготвување на систем на правила и процедури за распределба на средства за граѓанските организации од Буџетот и измени на Законот за здруженија и фондации.</p>	<p>Изменет е Законот за здруженија и фондации со воведување правен основ за донесување на обврзувачки акт (правилник) за распределба на средства за граѓански те организации од Буџетот.</p> <p>Подготвен е обврзувачки акт (правилник) од страна на меѓусекторска работна група</p> <p>Усвоен е обврзувачки акт и системот за доделување на средства се применува.</p>	<p>Министерство за правда Министерство за финансии. Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО.</p>	<p>2012-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
	Правната рамка и практиката за доделување на средства се подобриени.	Вклучување на теми за системот на финансирање на граѓанските организации во програмите за обука на државните службеници.	Одржување на обуки за финансирање на граѓанските организации	Одржани се најмалку две обуки за одговорни лица во органе на државна управа во првата година од спроведување на системот. Средствата се доделуваат и користат во согласност со воспоставениот систем на правила и процедури.	Министерство за информатичко општество и администрација. Министерство за финансии. Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО.	2012-2014
Доделувањето средства за граѓанските организации иод Буџетот и нивното користење е унапредено	Правната рамка и практиката за доделување на средства се подобриени.	Донесување на прирачник за доделување средства на ГО и следење на користењето на средствата согласно актите.	Подготовка на прирачник за финансирање на граѓанските организации Организирање консултативни настани и дискусии со граѓанските организации.	Организаирани се најмалку два консултативни настани според предлог-прирачникот и моделите Изготвен е Прирачникот за доделување средства и следење на користењето на средствата од граѓанските организации и е дистрибуиран до органите на државна управа и граѓанските организации. Министерствата ги доделуваат средствата на граѓанските организации и го следат нивното користење согласно прирачникот.	Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО и Министерство за финансии.	2012-2014

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОБЕ-ДУВАЊЕ
		<p>Овозможување на достапност на информациите за сите организации кои добиле средства од Буџетот на Република Македонија и статусот на нивните проекти.</p> <p><i>(поврзаносиќ со мерка за и-интегрирана електиронска база)</i></p>	<p>Креирање и објавување на база на податоци за граѓанските организации на кои им биле доделени средства од Буџетот на Република Македонија.</p> <p>Ажурирање на информациите во базата на податоци.</p>	<p>База на податоци е поставена на веб-страницата на Одделението за соработка со невладини организации.</p> <p>База на податоци нуди преглед по категории за поддржани граѓанските организации на кои им биле доделени средства од Буџетот на Република Македонија, и видови проекти за кои добиле средства.</p> <p>Изработен е еден годишен извештај за доделувањето и користењето на средствата и е објавен на веб-страницата на Генералниот секретаријат-Одделение за соработка со НВО</p> <p>Одделението за соработка со невладини организации еднаш месечно ги ажурира информациите во базата на податоци.</p>	<p>Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО, сите ресорни министерства.</p>	<p>2012-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<i>Приоритетна област 2: Учество во процесите на креирање политики, донесување закони и европска интеграција</i>						
Подобрување на условите за учество на граѓанските организации во креирање политики и закони, во согласност со прописаните правила и процедури нивните мислења се интегрираат во документите.	Следење на спроведувањето на Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики.	Изготвување анализа за прогресот на спроведување на Кодексот. Подготовка на извештај со препораки за унапредување на системот.	Информации за спроведувањето на Кодексот врз основа на воспоставениот систем или најмалку еднаш годишно испратени од органите на државна управа до Генералниот секретаријат-Одделение за соработка со НВО. Изработени се годишни извештаи за спроведувањето на Кодексот. Подготвена и објавена е една анализа за прогресот на спроведување на Кодексот. Организирали се најмалку два настани и подготвени се предлози за спроведување на препораките.	Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО	2012-2014	

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
		<p>Утврдување на потребите и можностите за нормативно-правно уредување на постапката за изготвување закони и консултации со засегнатите страни.</p>	<p>Подготовка на анализа на постојната правна рамка и практики со препораки за нормативно-правно уредување.</p> <p>Организирање на консултативни средби со цел анализа на состојбите, утврдување на потребите и подобрување на регулативата за граѓанското учество.</p>	<p>Еден извештај со препораки и план за потребните активности е изработен во соработка со органите на државна управа и граѓанските организации.</p> <p>Изработена е и објавена една анализа која содржи и препораки..</p> <p>Организирани се најмалку два настани и подготвени се предлози за спроведување на препораките.</p> <p>Утврдени се препораки за видот на нормативно-правните решенија.</p> <p>Спроведени се препораките за подобрување на регулативата</p>	<p>Генерален секретаријат Министерство за информатичко општество и администрација</p>	<p>2013-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
	<p>Практиката за вклучување на граѓанските организации во процесите на креирање политики и донесување закони е подобрена и органите на државна управа конзистентно ги спроведуваат правилата</p>	<p>Вклучување на теми за учество во процесите на креирање политики и донесување закони во програмите за обука на државните ..службеници.</p>	<p>Подготовка на нови програми за обука на државните службеници.</p> <p>Одржување на обуки.</p>	<p>Усовени се и применети се нови програми за обуки на државните службеници.</p> <p>Одржани се барем две обуки годишно на овие теми.</p> <p>Бројот на случаи на вклучување и консултирање на граѓанските организации се зголемени.</p>	<p>Министе. рство за информатичко општество и администрација.</p>	<p>2012-2014</p>
		<p>Зголемена координација и вклучување на граѓанските организации во работни групи за креирање политики и донесување закони</p>	<p>Определување на лице за контакт во секое министерство одговорно за водење на консултациите.</p> <p>Изработка на модели на постапки и критериуми за вклучување на граѓанските организации во работни групи.</p> <p>Изработка на обрасци за вклучување на граѓанските организации во работните групи.</p>	<p>Организаирани се најмалку две консултативни средби и подготвени се предлози за вклучување на граѓанските организации во работни групи.</p> <p>Подготвени се модели и обрасци за вклучување и се користат во сите процеси на донесување закони.</p> <p>Број на вклучени организации во работни групи .</p> <p>Оценката во извештаите за вклучување на граѓанските организации во овие процеси подобрена.</p>	<p>Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО, ресорни министерства</p>	<p>2013-2016</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<p>Зајакнување на партнерството во дефинирање на политиките поврзани со Европските интеграции</p>	<p>Дефинираните политики и мерки одговараат на потребите на заедницата и заложбите за интеграција во ЕУ.</p>	<p>Спроведување на Зак.онот за лобирање соодветно на потребите и практиките.</p>	<p>Анализа на спроведувањето на Законот за лобирање.</p>	<p>Подготвена е една анализа која вклучува клучни препораки за подобрување на примената на Законот.</p>	<p>Министерство за правда</p>	<p>2013-2014</p>
		<p>Граѓанските организации активно се консултираат при подготовката на НПАА и преговарачките позиции за членство во ЕУ.</p>	<p>Објавување на повик за вклучување на ГО во работни групи за НПАА.</p>	<p>Објавени се повици за вклучување на граѓанските организации во тематски работни групи за НПАА најмалку еднаш годишно.</p> <p>Бројот на вклучени претставници на граѓанските организации во тематските групи е зголемен.</p> <p>Одржани се најмалку две консултации со граѓанскиот сектор при подготовката на НПАА.</p> <p>Бројот на одржани консултации со граѓанскиот сектор при подготовката на преговарачките позиции за членство во ЕУ е зголемен.</p>	<p>Секретаријат за европски прашања, ресорни министерства.</p>	<p>2012-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<p>Унапредување на партнерства во дефинирање на националните развојни програми за ЕУ</p>	<p>Владата и граѓанските организации активно соработуваат и заеднички ги дефинираат приоритетите и развојните програми за ЕУ.</p>	<p>Вклучување на граѓанските организации во дефинирање на националните развојни програми за ЕУ.</p>	<p>Подготовка на анализа за вклученост на граѓанските организации во дефинирање на национални развојни програми за ЕУ.</p> <p>Организирање на консултативни настани за подготовка на препораки и предлози за спроведување на препоракит.е.</p>	<p>Изготвена е анализа која дава јасен преглед на моменталната состојба со вклученост на граѓанските организации.</p> <p>Изработена е анализа која содржи конкретни препораки за подобрување на вклученоста.</p> <p>Организаирани се најмалку два настани годишно и подготвени се предлози за спроведување на препораките.</p> <p>Анализата и предлозите се објавени на веб-страницата на Секретаријатот за европски прашања и Одделението за соработка со НВО и се дистрибуирани до граѓанските организации.</p> <p>Започнати се првите активности за спроведување на препораките според предлозите.</p>	<p>Секретаријат за европски прашања</p>	<p>2012-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Зајакнување на партнерствата во програмирање на користењето на фондовите за пред пристапна помош (и по пристап во ЕУ други фондови) и нивно следење	Владата и граѓанските организации активно соработуваат во процесите на планирање, програмирање и следење на спроведувањето.	Вклучување на граѓанските организации во процесите на планирање, програмирање и следење на спроведувањето.	Анализа за степенот на досегашна вклученост на граѓанските организации во програмирањето на пред пристапните фондови. Организирање на консултативни настани за подготовка на препораки и предлози за спроведување на препораките.	Подготвена е една анализа за степенот на вклученост на граѓанските организации во програмирањето на пред пристапните фондови која содржи конкретни препораки за подобрување. Организирање на најмалку два настани и подготвени се предлози за спроведување на препораките. Анализата и предлозите се објавени на веб-страницата на Секретаријатот за европски прашања и се дистрибуирани до граѓанските организации Започнати се првите активности за спроведување на препораките по предлозите.	Секретаријат за европски прашања, ресорни министерства.	2012-2014
Развивање партнерства на граѓанските организации во дефинирање на приоритетите за развојна помош и нивно спроведување	Воспоставена е институционална рамка за партнерство со граѓанскиот сектор	Дефинирање на програма за партнерство во развој на институционална, стратешка и законска рамка за развојна помош	Подготовка на програма за партнерство која вклучува механизми за соработка	Изготвена е Програмата за партнерство од страна на меѓусекторска работна група. Уسوена е и применета програмата за партнерство со граѓанскиот сектор Првите активности од програмата се спроведуваат.	Министерство за надворешни работи	2012-2013

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Унапредување на соработката во подготовката на извештаи по раѓајќивани меѓународни договори и сеопфатни и збогатени со податоци од граѓанскиот сектор..	Извештаите за спроведување на раѓајќивани меѓународни договори се сеопфатни и збогатени со податоци од граѓанскиот сектор..	Континуирана соработка помеѓу органите на државна управа и граѓанските организации при подготовката на извештаи	Организирање на состаноци за координација со граѓанските организации при спроведување и/или подготовка на извештаи за меѓународни договори.	Број на одржани состаноци при подготовка на конкретен извештај. Број на извештаи подготвени во координација со граѓанските организации.	Министерство за надворешни работи Министерство за правда	2012-2014
Унапредување во вклучување во иницијативи кои пристапила Република Македонија	Граѓанските организации се вклучени во изработка и спроведување на Акцискиот план во согласност со принципите на иницијативата <i>Обшворено Владино илришнерство (ОВИ)</i>	Граѓанските организации се вклучени во изработка и спроведување на Акцискиот план во согласност со принципите на иницијативата <i>Обшворено Владино илришнерство (ОВИ)</i>	Одржување на консултативни средби со граѓанските организации при изработка и спроведување на Акцискиот план	Број на одржани средби со граѓанските организации. Број на активности/проекти за спроведување на Акцискиот план.	Министерство за надворешни работи Министерство за информатичко општество и администрација	Втора половина на 2012

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<i>Приоритетна област 3: Економски развој и социјална кохезија</i>						
Придонес кон развојот на социјалната економија	Развиена е поволна рамка и услови за развој на социјалното претприемништво и зголемено е учеството на граѓанските организации во процесите.	Подигнување на свеста за социјалното претприемништво кај граѓанскиот сектор.	Организирање на едукативни настани и издигнување на свеста за социјалното претприемништво.	Бројот на иницијативи од страна на граѓанските организации е зголемен.	Министерство за труд и социјална политика, Министерство за економија	2014
			Донесување Закон за социјално претприемништво.	Анализа на законската рамка во однос на социјалното претприемништво. Формирање работна група за изготвување на Закон за социјално претприемништво.	Подготвена е една анализа на законската рамка и дефинирани се препораки за подобрување на социјалното претприемништво. Подготвен е Предлог-Законот за социјално претприемништво од страна на меѓусекторска работна група. Одржани се најмалку две консултативни средби со граѓанските организации. Законот за социјално претприемништво е донесен и во него се содржани препораките од анализа и консултациите.	Министерство за труд и социјална политика

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Зголемување на вклученоста на граѓанските организации во давање услуги за потребите на заедницата	Граѓанските организации придонесуваат во задоволување на потребите на заедницата и активно соработуваат со органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа	Правната рамка за социјални услуги е подобрена и соодветствува на потребите	Анализа на постојната законската рамка за социјални услуги. Преземиње на активности базирани на препораките од истражувањето.	Подготвена е една анализа и дефинирани се препораки за подобрување правната рамка и предлози за постапување. Спроведени се првите активности од препораките. Бројот на граѓански организации кои даваат социјални услуги во соработка со државните органи е зголемен.	Министерство за труд и социјална политика	2012-2014
		Подигнување на свест за можностите и посочување на добри примери за соработка во давањето услуги од надлежност на единиците на локалната самоуправа.	Одржување на едукативни настани/средби со единиците на локалната самоуправа со цел промоција на добри практики за соработка со граѓанските организации во давање услуги. Одржување на средби од страна на единиците на локалната самоуправа со граѓанските организации за пренесување на потребите на заедниците.	Одржани се најмалку два настани годишно. Опфатени се најмалку 20 единици на локалната самоуправа. Востставени се партнерства во 10 единици на локалната самоуправа со граѓанските организации поради доверување на вршење на јавна овластување од нивна надлежност. Одржани се најмалку три средби годишно меѓу единиците на локалната самоуправа со граѓанските организации.	Министерство за локална самоуправа Министерство за труд и социјална политика	2012-2014

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Поттикнување поддршка и придонес од граѓаните и деловниот сектор	Граѓаните и деловниот сектор се повеќе донираат и поддржуваат активности на граѓанските организации.	Модели на соработка во областа на образованието, здравството, културата и др. го помагаат развојот на граѓанските организации.	Формирање на работна група која ќе развива модели за соработка во областите на образованието, здравството, културата и др. Објавување и дистрибуирање на моделите за соработка.	Развиени се модели за соработка од страна на меѓусекторска работна група. Моделите за соработка се објавени на веб-страниците на органите на државната управа и дистрибуирани до министерствата, единиците на локалната самоуправа и граѓанските организации.	Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, Министерство за култура	2013-2014
Поттикнување поддршка и придонес од граѓаните и деловниот сектор	Граѓаните и деловниот сектор се повеќе донираат и поддржуваат активности на граѓанските организации.	Подобрување на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности за да соодветствува на потребите.	Формирана е работна група и започната е постапка за измени во Законот за донации и спонзорства во јавните дејности.	Подготвени се измени на Законот од страна на меѓусекторска работна група. Усвоени се измените на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности и подзаконските акти.	Министерство за правда	2012-2013
		Се следи примената на новиот Закон.	Подготвување извештаи за спроведувањето на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности кои содржат информации за дадените донации и бенефиции. Објавување на извештаите на веб-страници.	Подготвен е извештај (еднаш годишно) за бројот, карактеристиките на донациите, донаторите и примателите и за бенефиците. Бројот на донации од деловниот сектор е зголемен.	Министерство за правда	2013 – 2015

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Развивање на партнерства помеѓу јавниот сектор, граѓанските организации и деловниот сектор за постигнување на економски и социјален развој	Граѓанскиот сектор е вклучен во дијалогот и иницијативите за креирање на јавни-приватни партнерства за постигнување на одржлив економски раст и социјална кохезија.	Поврзување со мерките од Националната агенда за ООП	Активности за поврзување на мерките од Националната агенда за ООП.	Вид активности/проекти спроведени како дел од Националната агенда за ООП. Извештаите од спроведувањето на Националната агенда за ООП содржат позитивни практики на вклучување.	Министерство за економија Национално координативно тело за ООП	2012-континуирано
	Развиени општествено одговорни практики за балансиран раст и социјална кохезија кои вклучуваат партнерства со граѓанскиот сектор.	Вклучување на граѓанските организации во дебати за улогата на граѓанскиот сектор во развојот на јавно-приватни партнерства	Организирање дебати и дискусии за улогата на граѓанскиот сектор во развојот на јавно-приватни партнерства.	Организирање дебати и дискусии за улогата на граѓанскиот сектор во развојот на јавно-приватни партнерства.	Организациски мерки се најмалку две дебати и дискусии годишно. Изготвени се препораките за подобрување на јавно-приватните партнерства кои ги вклучуваат препораките од консултациите.	Втора половина на 2012 - 2014
		Промовирање на модели на три-партитни партнерства (јавен, деловен и граѓански сектор) во насока на економски развој и социјална кохезија.	Дефинирање на модели за три-партитни партнерства за економски развој и социјална кохезија. Објавување на моделите на веб-страници, организирање на средби со граѓанските организации.	Моделите се дефинирани и објавени. Одржани се најмалку две средби со граѓанските организации и органите на државната управа Формирани се најмалку две партнерства во првата година кои придонесуваат кон економскиот развој и социјалната кохезија.		

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
		<p>Подготвување волонтерски активности на возрасни лица.</p>	<p>Подготовка на извештај за граѓанското ангажирање и волонтерството.</p>	<p>Подготвен е и објавен извештај (еднаш годишно).</p>		
		<p>Поттикнување волонтерски активности на возрасни лица.</p>	<p>Организирање промотивни активности за поттикнување волонтерство на возрасни лица.</p>	<p>Реализација на најмалку две активности годишно за промоција на волонтерството на возрасни лица</p> <p>Зголемен е бројот на возрасни лица кои се активни во заедниците и волонтираат во здруженија/фондации и институции.</p>		

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<i>Приоритетна област 5: Зајакнување институционална рамка и практички за соработка</i>						
Зајакнување на улогата на Одделението за соработка со невладини организации	Одговорностите и задачите на Одделението за соработка со невладини организации соодветствуваат на делокругот на работа во согласност со актите (утврдени одговорности согласно 33Ф, и сл.).	Зголемување на капацитетите и активностите на Одделението во согласност со утврдените одговорности.	Организирање на обуки и други активности за градење на капацитетите на вработените за непречено извршување на доделените задачи (администрирање на Комисијата за ОЈИ, доделување на средства, и сл.).	Број на организирани обуки. Број на вклучени вработени од Одделението за соработка со невладини организации. Број и квалитет на изготвени документи за поддршка на работата на Комисијата за ОЈИ. Најмалку четири координативни состаноци и заеднички настани со граѓанските организации годишно.	Генерален секретаријат	2012-континуирано
	Анализирање на можноста за прераснување на Одделението на ниво на сектор.	Споредбена анализа за поставеноста, одговорностите и задачите на сличните институции во земјите од регионот, (со препораки).	Организирање консултативни настани по препораките.	Изработена е една анализа која содржи и препораки за моделот за организациска поставеност. Организира се најмалку два консултативни настани и подготвени се предлози за спроведување на препораките. Подготвен е и усвоен предлог- модел за организациска поставеност и работа на Одделението.		2012-2014

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Зајакнување на механизмот за комуникација на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанскиот сектор	Воспоставен е функционален систем за меѓусебна координација и размена на информации (мрежа на државни службеници одговорни за соработка со граѓанските организации).	Подобрување на постојниот механизам и воведување критериуми и мандат за избори на членови на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанските организации.	Подготовка на предлог постапки, критериуми и делокруг на работа на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанскиот сектор.	Воспоставени се нови процедури за работа на мрежата. Мрежата на државни службеници одржува состаноци и разменува информации во согласност со делокругот за работа или најмалку четири пати годишно. Усвоени се нови процедури и критериуми за избор на членови на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанскиот сектор.	Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО, во соработка со министерствата	2012
	Градење на капацитите на членовите на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанските организации	Организирање на обуки и други активности за градење на капацитетите на членовите на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанските организации. Подготовка на програма и одржување на обуки за обучувачи	Организирање на обуки и други активности за градење на капацитетите на членовите на мрежата на државни службеници одговорни за соработка со граѓанските организации.	Број на организирани обуки за градење на капацитетите. Број на државни службеници кои се вклучени во обуките и другите активности. Одржани најмалку четири состаноци и координативни настани на членовите на мрежата годишно. Одржан најмалку еден состаноц на членовите на мрежата со граѓанските организации на годишно ниво.	Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО, Министерство за информатичко општество и администрација	2012-континуирано

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
			<p>за членовите на мрежата за прашања од правната рамка и работата на граѓанските организации.</p> <p>Подготовка на образец за формата и содржината на годишниот извештај за спроведување на мерките на Стратегијата од страна на органите на државната управа и генерално, соработката што ја остваруваат.</p>	<p>Број на одржани обуки за обучувачи и видот на темите.</p> <p>Број на обуки и видот на темите изведени од обучените членови.</p> <p>Извештаите за спроведување на Стратегијата од органите на државна управа се стандардизирани и објавени на страницата на Одделението за соработка со невладини организации.</p>		
		<p>Објавување и ажурирање на листата на членовите на мрежата на државните службеници одговорни за соработка со граѓанскиот сектор и нивните замениците</p>	<p>Подготовка на листа на членови и заменици на мрежата на државните службеници одговорни за соработка со граѓанскиот сектор</p>	<p>Еднаш годишно се подготвува и објавува листа на членови и заменици на мрежата на државните службеници одговорни за соработка со граѓанскиот сектор, и истата се ажурира секои три месеци .</p>	<p>Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО</p>	<p>2012-2014</p>

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Придонес кон континуирана и отворена дебата за потребите од развој на граѓанскиот сектор	Институционалната соработка е зајакната и зголемено е учеството на граѓанските организации во дефинирање на приоритетите за соработка и развој	ГО активно учествуваат во дефинирање на приоритетите, давањето предлози за подобрување на опкружувањето и во следењето на спроведувањето на Стратегијата, преку формирано советодавно тело составено од претставници на Владата, органите на државната управа и граѓанските организации.	Формирање работна група Подготовка на анализа за составот, мандатот и делокругот на работа на телото. Одржување на координативни среќби во рамките на органите на државна управа за составот, мандатот и делокругот на работа на советодавното тело Организирање консултативни активности за формирање на советодавно тело за соработка и дијалог. Подготовка на основачки документи, критериуми и постапка за избор на членови и други акти за воспоставување на советодавното тело.	Број на координативни среќби меѓу органите на државната управа за составот, мандатот и делокругот на работа на советодавното тело Број на консултативни среќби за предложениот состав, мандат и делокруг на работа со граѓанските организации. Усвоени се сите документи потребни за основање на советодавното тело за дијалог помеѓу Владата и граѓанскиот сектор.	Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО	2012-2014

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
Придонес кон вмрежување на граѓанските организации на регионално ниво	Граѓанските организации пронаоѓаат партнери и соработуваат со сродни организации од земјите од Регионот.	Вклучување на Република Македонија во Регионалната иницијатива (Словенија, Хрватска и Црна Гора) за формирање Регионална електронска база на податоци на невладини организации (www.pgo-porttal.eu).	Подготовка на Деловник за работа на советодавното тело. Подготовка на извештаи за работа на советодавното тело.	Воспоставено е советодавно тело во согласност со анализите, препораките и актите за основање. Усвоени е Деловникот за работа на советодавното тело. Подготвени се и објавени извештаите за работата на советодавното тело, еднаш годишно.		2015-2017
			Креирање и објавување на Регионална електронска база на податоци на граѓанските организации.	Базага на податоци од националните граѓански организации е дел од Регионалната база. Број на националните граѓански организации кои се дел од Регионалната база. Број на воспоставени регионални партнерства . Број на корисници на базата на податоци.	Агенција за млади и спорт Генерален секретаријат- Одделение за соработка со НВО	Во тек- континуирано

ЦЕЛИ	РЕЗУЛТАТИ	МЕРКИ	АКТИВНОСТ	ИНДИКАТОРИ	НОСИТЕЛ НА МЕРКАТА	РОК ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ
<p>Придонес кон зајакнување на партнерстваа меѓу единиците на локалната самоуправа и граѓанските организации</p>	<p>Единиците на локалната самоуправа ги вклучуваат граѓанските организации во процесите на креирање локални политики и спроведување заеднички активности.</p>	<p>Воспоставување на комуникациски систем и практика за размена на искуства за соработка меѓу организациите на државната управа на национално ниво и единиците на локална самоуправа и меѓу самите единици.</p>	<p>Организирање на координациски состаноци и обуки за подготовка на локални документи и вклучување на граѓанските организации во локалните процеси.</p> <p>Организирање дискусии за локалните приоритети.</p> <p>Креирање и објавување база на податоци со истражувања и материјали на национално и на локално ниво со цел полесно споделување на матер. ијали и ресурси.</p>	<p>Одржани најмалку 3 заеднички состаноци за пренесување на искуства помеѓу организациите на државната управа и единиците на локалната самоуправа.</p> <p>Одржани се најмалку три состаноци помеѓу единиците на локалната самоуправа.</p> <p>Број и видот на заедничките иницијативи кои се реализираат на локално ниво.</p> <p>Број на усвоени локални документи и други механизми за соработка.</p> <p>Базага на податоци се ажурира најмалку еднаш годишно</p>	<p>Министрство за локална самоуправа, Министерството за информатичко општество и администрација</p> <p>Генерален секретаријат-Одделение за соработка со НВО</p>	<p>Втора половина на 2012 –континумрано</p>

Проектот е имплементиран од
ГОПА консултанти (www.gora.de)

Одделение за соработка со невладини организации
на Генералниот секретаријат на Владата

e-mail: nvosorabotka@nvosorabotka.gov.mk
www.nvosorabotka.gov.mk
www.vlada.mk

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија.
Содржината на публикацијата е единствена одговорност на
ГОПА (GOPA Worldwide Consultants) и
на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.